

Міністерство освіти і науки України
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича

Матеріали

студентської наукової конференції
Чернівецького національного університету
імені Юрія Федьковича

**ФІЛОСОФСЬКО-ТЕОЛОГІЧНИЙ
ФАКУЛЬТЕТ**

16-17 квітня 2019 року

Чернівці
Чернівецький національний університет
імені Юрія Федьковича
2019

Матеріали студентської наукової конференції Чернівецького національного університету (16-17 квітня 2019 року). Філософсько-теологічний факультет. – Чернівці : Чернівец. нац. ун-т ім. Ю. Федьковича, 2019. – 68 с.

До збірника увійшли статті студентів філософсько-теологічного факультету, підготовлені до щорічної студентської наукової конференції університету.

Молоді автори роблять спробу знайти підхід до висвітлення й обґрунтування певних наукових питань, подати своє бачення проблем.

© Чернівецький національний
університет імені Юрія Федьковича, 2019

Адамчук Анастасія
Науковий керівник – асист. Шестакова К.Ю.

Пенсійне забезпечення очима української молоді: байдужість чи необізнаність?

На сьогодні в Україні активно реформується пенсійне законодавство, запущено другий рівень пенсійного забезпечення. На даному цьому етапі все залежатиме особисто від кожної людини. Це означає, що відповідальність покладесться на саму людину, отже, потрібно брати до уваги, яку саме заробітну плату отримувати – так звану «білу» чи у «конвертах». Пенсійна реформа, яка нині діє, – це зміна до нарахування пенсій. Основну увагу в найближчому майбутньому планується приділити обов'язковому і добровільному пенсійному страхуванню – так званим другій і третій сходинкам пенсійної системи. А вони припускають, що людина протягом життя повинна накопичити достатню суму, яку потім їй виплачуватимуть по частинах у вигляді пенсії. Тобто пенсійна реформа адресується не тільки і не стільки старшим поколінням, як молоді, яка завдяки цьому набуває впевненості в своєму віддаленому майбутньому. «Особливе занепокоєння викликає байдуже ставлення молоді до реформи пенсійного забезпечення» [1]. Зважаючи на наведене, метою аналізу було визначення ставлення молоді України до перебудови пенсійної системи, обізнаність молоді у виплатах пенсій. Для цього проведено соціологічні опитування на тему ставлення молоді до старості.

По-перше, молодь України не готова піклуватися про пенсії і вважає, що це має робити держава. Такий висновок можна зробити за результатами дослідження «Пенсійна реформа і ставлення до пенсії в Україні», яке проводилося в Україні за підтримки Агентства США з міжнародного розвитку USAID в рамках проекту «Трансформація фінансового сектора». В опитуванні взяли участь громадяни України всіх вікових груп – від 18 років до 70+. Опитування показало, що про майбутню пенсію замислюються в кращому разі 47 % людей

працездатного віку. При цьому тільки 20 % роблять якісь заходи, щоб забезпечити собі гідне існування в старості. Причина, ймовірно, криється в стереотипі, який встиг сформуватися за багато років: піклуватися про пенсії для літніх людей – обов'язок держави, від людини нічого не залежить, що б вона не робила – все одно буде отримувати мало [2].

По-друге, більшість молоді вважає, що пенсіонери – це бідна і соціально незахищена верства населення, цю ж думку підтвердили опитування. Основні причини бідності в Україні, на думку студентів, такі: 1) економічні (безробіття, низький рівень зарплат, пенсій, відсутність заощаджень) (45 %), 2) корупція (34 %), 3) політична ситуація в країні (14 %). Серед інших причин молодь називала юридичні (слабкий правовий захист населення), адміністративні (неефективна система держави), соціальні (розшарування суспільства, проблеми соціалізації та самоактуалізації індивіда) [3].

Підсумовуючи, зазначимо, що молоді цікава проблема реформи пенсійного забезпечення. Молоді українці вважають її вирішення одним з пріоритетних завдань уряду. Реформа може бути успішною тільки при усвідомленні всіма верствами суспільства її необхідності. Але підтримка цього забезпечена лише, якщо громадяни переконані: пенсійне забезпечення в результаті реформ поліпшиться. Тому потрібні чіткі формулювання, потрібна широка роз'яснювальна робота.

Література:

1. Процаков В. Щоб система не буксувала // Праця і зарплата. – 2006. – № 11. – С. 4.
2. Напрями формування громадської підтримки модернізації пенсійної системи України (за матеріалами соціологічних досліджень). – Київ, 2013.
3. Ставлення студентської молоді до проблем бідності в Україні [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://webcache.googleusercontent.com/search?q=cache:PQNV0HILvicJ:h ttps://conferences.vntu.edu.ua/index.php/all-hum/all-hum-2016/paper/download/225/105+&cd=1&hl=ru&ct=clnk&gl=ua>

Богатчук Микола
Науковий керівник – асист. Мельничук М. І.

Місце ускладнення особистості як сенсу життя у працях В. Франкла та Е. Фромма

Віктор Франкл у своїй праці «Людина в пошуках справжнього сенсу» виділяє три фундаментальні сенси життя які кожна людина здатна знайти та здійснити у своєму житті. Це творчість, любов та страждання. Простої поінформованості про ці явища для усвідомленого та наповненого смислами життя недостатньо. Зрозуміло те, що воно вимагає активності для гармонійного руху та розвитку особистості як духовного, так і фізичного. Механізмом або шляхом для саморозвитку може стати вихід за межі звичного для людини досвіду, схоже значення має поняття «самотрансцендентність» у праці В. Франкла. Він стверджував, що людині для розвитку треба більше концентруватися на зовнішніх об'єктах, ніж на собі. Подібні погляди на дане явища має і Еріх Фромм, який стверджував, що чим більше людина в діяльності забуває про себе, тим сильнішою і багатшою особистістю вона стає. У контексті трьох сенсів, виділених В. Франклом, це правило розвитку стає очевидним. Адже для адекватної реалізації якоїсь діяльності чи творчості людина повинна активно вчитися, що само по собі передбачає вихід за межі себе та надбання нового досвіду. Так і любов не є простою емоцією, фактично Еріх Фромм у своїй праці «Мистецтво любові» доходить висновку, що любов – це діяльність, яку людина здійснює згідно зі свідомим вибором. Він стверджує, що невід'ємні елементи кохання – це турбота, відповідальність, повага та знання. Самі ці явища вимагають активної діяльності людини, вони взаємопов'язані, тому ми розглянемо лише вплив знання, або пізнання на стан стосунків між людьми. Кохання передбачає постійне пізнання партнера, усвідомлення його особливостей, потреб і бажань, без чого неможлива турбота про нього, а отже, не можливо здійснити акт віддавання, що дуже важливо для адекватного кохання між людьми. Окрім цих елементів, Е.Фромм виділяє якості, якими

повинна володіти людина, щоб втілювати на практиці кохання. Це дисципліна, зосередженість, терпіння та максимальна зацікавленість у предметі діяльності. Тобто знову ж таки любов вимагає постійного виходу за межі звичного досвіду людини, а сама любов передбачає дуже активну внутрішню роботу людини над власними емоціями, мисленням, світоглядом. В. Франкл вважає, що страждання здатне набути сенсу за умови прийняття страждання як виклику, який людина повинна подолати, перетворивши страждання на досягнення. Це потребує трансформації мислення, тобто активного пізнання проблеми, а не заглиблення в собі, формування мисленневої, світоглядної установки та дій згідно з нею.

Вся активність, про яку ми говорили досі, передбачає опанування людиною різних навичок та умінь, набуття досвіду та навіть експериментування. Здійснення трьох сенсів потребує активності, яка накопичується як досвід та трансформації особистості, які зумовлюють ускладнення особистості, розширення її здатностей, знань і умінь, котрі забезпечуються самопізнанням, пізнанням зовнішнього світу та виходом за межі особистості, і ведуть до саморозвитку людини як сутності. Фактично саморозвиток, або ускладнення особистості стає метою, або сенсом життя, якщо у житті людини присутні менші за обсягом смисли, такі як творчість, любов, страждання.

Борук Василь
Науковий керівник – асист. Горохолінська І.В.

Колізії постправди в українському медіа-просторі

Слово «постправа» стало широковідомим у 2016 р., коли Оксфордський словник англійської мови обрав його «словом року». Воно, однак, має давнішу історію. Уперше цей термін з'явився в есе сербсько-американського драматурга Стіва Тесіча про війну в Перській затоці. У 2004 р. Ральф Кейс ввів термін «Ера постправди», який описав в однойменній книзі. У тому ж 2004 р. Колін Крауз запровадив термін «постдемократія» – модель політики, в якій вибори існують і дійсно можуть змінити владу, але передвиборні дебати є спектаклем, зрежисованим політтехнологами і експертами з PR (про жодне народовладдя більше не йдеться). Справжній вибух у використанні терміна «постправа» відбувся минулого року, коли частота його публічного вживання зросла на 2000 %.

За визначенням Оксфордського словника, постправа – це поняття, яке «стосується умов, за яких об'єктивні факти менш значимі під час формування суспільної думки, ніж звернення до емоцій та особистих поглядів» [Цит. за: 1]. А в інтерпретації аналітиків BBC постправа описує «епоху розвитку масових комунікацій, коли істина перестає бути принципово важливою» [1]. У 2016 р. експерти активно почали говорити про постправду спершу під час Brexit. Прихильники Brexit проводили кампанію VoteLeave, одним із ключових гасел якої була теза, що членство Британії в ЄС коштує 350 млн фунтів на тиждень. Попри те, що ця цифра була цілком необґрунтованою і її багаторазово спростовували у впливових британських ЗМІ, агітатори VoteLeave вперто поширювали її всіма можливими способами, перетворивши на один із символів Brexit.

Після Brexit підвищений інтерес до феномена постправди виник під час президентської кампанії у США. За підрахунками, 80 % публічних заяв Дональда Трампа – брехня або спотворення фактів. Під час кампанії Трамп говорив не те, що відповідало дійсності, а лиш те, що його прихильники хотіли б почути. Як

бачимо, ця стратегія виявилася цілком успішною: Трамп став президентом. Утім, це не може не дивувати: коли колишніх президентів Річарда Ніксона та Білла Клінтона спіймали на брехні, Палата представників розпочала проти них процедуру імпичменту, яка в першому випадку могла бути успішною [1].

Українське суспільство, на жаль, здебільшого не надто переймається істиною. Розуміючи, що її встановленням займаються інші – журналісти, політологи, науковці чи філософи. В результаті, отримавши будь яку інформацію, пересічна людина не аналізує джерело і вірогідність даних, які воно надає, а поверхнево вивчаючи матеріал починає ставитися до нього згідно власного бачення проблеми. Якщо надана інформація збігається, то джерело буде викликати довіру, без будь якого підтвердження вірогідності фактів, які вона надає, а подальше поширення цієї інформації призведе до ще більшого радикалізму і односторонності з додаванням власних емоцій читача. З іншого боку, коли надана джерелом інформація не збігається з ідеями та баченням певного матеріалу людиною, яка сприймає інформацію, то вона намагається знайти будь-які підстави й аргументи, щоб спростувати ці ідеї чи факти. В результаті чого, людина стає «жертвою інформаційного простору», оскільки емоційне забарвлення – це ефективне знаряддя для викривлення фактів у веденні інформаційної війни та дискредитації політиків чи цілих країн.

Отже, постправа в українському просторі зумовлена небажанням професійно працювати з інформацією, перевіряти її, аналізувати та відділяти факти від суджень. Якщо особа, оперуючи фактами додає персонального емоційного забарвлення, яке збігається з емоційним настроєм людей, для яких подається ця інформація, повідомлення стає вірусним і швидко поширюється медіа-ресурсами. Із доступом до різноманітних інтернет-ресурсів кожна людина має можливість створювати власні новини і відстоювати свою правду.

Література:

1. Постправа як чинник симулятивної деконструкції соціально-політичного та культурного порядку в інформаційному суспільстві [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://zbruc.eu/node/64267>

Чернече життя в його формах і виявах: спроба богословської та соціально-психологічної рефлексії

Ідея побудови в Україні єдиної Помісної Автокефальної Церкви та боротьба за її втілення в життя прискорили процес відродження чернечого і монастирського життя, розвитку не лише мережі духовних обителів, а й їх інфраструктури: храмів, духовних шкіл, видавництв і друкарень, лазаретів, будинків для паломників, сиротинців та інших соціально-релігійних установ. Звісно, що все потребує догляду та утримання, а отже, й значного людського та трудового ресурсу. Тому ченці не лише моляться, а й багато трудяться, залучаючи до монастирської праці пересічних вірян.

Розбудова монастирів, попри те, що в них разом із чернечим подвигом часто вирує й світське життя, адже не всі, хто хоче йти за Ісусом Христом, зрікаються себе, беруть у руки кожен свій хрест і йдуть за Ним (пор.: Мт. 16 : 24) – це свідчення того, що Бог опікується своїм народом і, обираючи серед нас подвижників віри і благочестя, веде нас до спасіння і осягнення Царства Божого.

Розмірковуючи над розвитком чернечого життя в умовах глобалізації та секуляризації, архімандрит Єлисей (г. Афон), стверджує, що сучасні подвижники чернецтва «нічим не відрізняються від преподобних отців давнини: ні подвигами, ні талантами, ні духовною мудрістю. І було б великою помилкою з нашого боку вважати, як вважає багато, що нам у спадок дісталось найгірше століття, що Бог пішов від нас, що все написане святими отцями сказано для іншої епохи та інших людей» [2].

Водночас неспростовно те, що чернечий подвиг цікавить чимраз менше. У монастирях майже немає послухників, а ті, які приходять з наміром прив'язати себе Богові, не витримують внутрішнього уставу обителів й, не маючи стійкої психіки, виявляються нездатними смиренно нести послух перед обителлю, братією і Богом загалом. Однак подібне явище характеризує не лише сучасне чернецтво. Так, очевидно, було й раніше, зокрема і в нашій національній чернечій традиції. Особливо цим грішили представники заможних родів. Як приклад, можна згадати Ю. Хмельницького, який, до слова, був однаково «успішним» що гетьманом, що ченцем. Зрікшись у 1663 р.

гетьманської булави, постригся в Трахтемирівському монастирі, взявши ім'я Гедеон.

Неготовність і страх, нестійкість і неспроможність бути вірними у малому, щоб сподобитися настановлення у великому (Мт. 25 : 21) супроводжує багатьох сучасних молодий людей. Головна причина цього стану, на наш погляд, є те, що діти виховуються у неблагополучних сім'ях, суспільстві, переповненому складних і суперечливих тенденцій і викликів, на які не можуть дати відповідей ані самі, ані спільно зі своїми батьками чи родичами, не говорячи вже про шкільних учителів. З цими проблемами вони йдуть у монастир, але і там не знаходять себе, а тому покидають його та йдуть далі в пошуках самих себе, так і не зважаючи жити в шлюбі. Ці люди, як правило, переносять і поширюють цю «хворобу» в соціумі і в такий спосіб підважують основи як чернечого подвигу, так і християнського життя загалом.

Інша хибна настанова, яка баламутить уми і мирян, і ченців є та, що буцімто сьогодні важче спастися, ніж будь-коли, бо вік такий – секулярний, сповнений спокус тощо. Але насправді він ніколи інакшим не був, бо, як сказано у Святому Письмі, «увесь світ лежить у злі» (1 Ів. 5: 19).

Тому й не дивно, що на чернечий шлях відважуються лише ті, хто серцем чує заклик Божий й усіма силами тягнеться до Нього як до Джерела буття. Таку людину перестає цікавити все, чим дихає і живе земний світ. Палка рішучість змушує утікати від усього, що прив'язує до світу. І, як справедливо зазначає афонський старець Єлисей, «чим більше він віддаляється від світу, тим глибше і ясніше йому відкривається, що він – єдиний з усією Церквою; з'єднаний зі всіма з усіма святими» [2]. Приступивши до гори Сіону, до Небесного Єрусалима, у такого ченця формується свідомість апостола і він стає здатним на подвиг, прославлення власною вірою і благочестивим життям імені Господнього, який нас обирає, а не ми Його (Ів. 15 : 16).

Література:

1. Біблія, або Книги Святого Письма Старого і Нового Завіту.
2. Архімандрит Єлисей. Православне чернецтво і виклики сучасного світу [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://kyiv-pravosl.info/2018/02/10/pravoslavne-cherнетство-i-vyklyky-suchasnoho-svitu/>

Бойчук Тереза
Науковий керівник – доц. Бродецький О.Є.

Сонети Мікеланджело: ціннісно-сміслові домінанти

Загальновідомим є внесок одного з провідних діячів культури Відродження – Мікеланджело Буонарроті в мистецтво скульптури, зодчества, живопису. Цьому титанові духу вдалося у своїх шедеврах неперевершено віртуозно, а водночас з внутрішньою ясністю та смисловою прозорістю поєднати велич сакрального й естетику земного. Титанізм Буонарроті виявився і в тому, що не лише просторові, образотворчі мистецтва стали тереном його зусиль. Адже він влучно опанував і поетичне слово та втілював цей свій хист переважно в сонетах. І хоч за життя поетична слава залишалася в тіні образотворчих здобутків Мікеланджело, однак його сонетарій зберігся для нащадків, і в нас є змога милуватися ними та пізнавати завдяки їм специфіку світогляду та тонкощі внутрішнього світу великого митця.

У сонетах Мікеланджело в унікальній формі передано базові антропологічні особливості, якими жила епоха Ренесансу. Тут є й енергія оновлення духовних і життєвих сил, і дух боротьби та страждання, і тверезе усвідомлення диспропорції між висотою моральних ідеалів та суворою реальністю буремного життя суспільства, охопленого ворожнечею, лицемірством, грою руйнівних амбіцій можновладних осіб. Хоч його поезія з образно-стилістичного погляду є витонченою й елегантною, однак це не лише «мистецтво для мистецтва». Це ще й великий масив ціннісної реакції геніальної людини на злободенні виклики і власної долі, і середовища, в якому доводилося жити та творити.

Мікеланджело як поет не міг не захоплюватися геніальністю володіння словом Данте Аліг'єрі. Його поезія має відбиток впливів творця «Божественної комедії». А проте Буонарроті не є банальним наслідувачем, а творчо освоює літературні шляхи, проторовані останнім поетом Середніх Віків і першим поетом Нового Часу. До речі, і сам образ Данте стає темою його віршів. Це образ мученика, який поєднав у собі й енергію громадського

діяча, і злеті художнього обдарування, але при цьому виявився гнаним на своїй батьківщині, відкинутим юрбою та корисливими політиками.

Було б дивно, якби в сонетах діяча Ренесансу не лунала й тема кохання. І хоч він визнає, що сам не зазнав цього досвіду, однак його образи оспівують це почуття, ушляхетнюють його. Мікеланджело називає кохання радістю. Частим для його сонетів є й символ вогню. Вогонь творчого неспокою наснажує його до такого способа життя, який інший геній Відродження – філософ і науковець Джордано Бруно – назвав «героїчним ентузіазмом» Цей животворчий, екзистенційно закорінений вогонь спонукає тонко відчувати, глибинно переживати і творити на найвищому «градусі» самовіддачі. Мікеланджело дає зрозуміти, що його самовимогливість – максимальна, і це він характеризує влучним образним висловом – «бо золотим різцем різьбилось, а не сталевим» [1, с. 53].

Крім творчого переосмислення поетичних мотивів Данте, Мікеланджело увібрав у свій поетичний досвід й елементи світогляду, естетики та стилістики Петрарки. Про це свідчать такі ознаки пертраркізму, як уже згаданий образ вогню, залученість поетичної уваги до гушавини соціальної реальності, але водночас піднесеність, чутливість до трагізму життя і смерті, осягнення суперечливості людської природи.

Сонети Мікеланджело доступні й українському читачеві в перекладах видатних українських поетів – Миколи Бажана, Івана Драча, Дмитра Павличка, Мойсея Фішбейна та інших. Сучасний читач має змогу через поетичну «оптику» Мікеланджело глибше збагнути психологію ренесансної людини, зазирнути в деталі побуту Італії тих далеких часів. А водночас у цих сонетах є й чимало ідей і тем, які резонують із моральними колізіями сьогодення. Тому поезія Мікеланджело варта того, щоб бути предметом насолоди шанувальників віршованого слова й об'єктом досліджень з боку науковців-гуманітаріїв: не тільки літературознавців, а й також філософів і культурологів.

Література:

1. Світанок. Із європейської поезії Відродження: Збірка / упоряд. Д. Наливайко. – К.: Веселка, 1978. – 195 с.

Волошена Ірина
Науковий керівник – проф. Возний І.П.

Tattoo в сучасній культурі

Практика прикрашання свого тіла – це одне з найдавніших виразів творчих здібностей людини. Татуюванням людство захоплюється чи не з часу своєї появи на Землі.

Тільки відокремлені від зовнішнього світу території можуть створювати традиції, але коли конкретні традиції виходять за рамки територій, які їх породили, це вже мода. Територія музичних течій і смаків теж має право на самовизначення і на свою моду. Люди бачать татуювання на знаменитостях, своїх кумирах, і хочуть мати такі ж, без розуміння їх значення [1].

Бурхливе ХХ століття дало багато приводів для татуювання – кумирів було хоч відбавляй. Наприклад, середина 60-х років пов'язана з появою в татуюванні музичного стилю, пропагованого хіпі. Природно, що в ті роки клієнтами тату-салонів були діячі рок-культури та представники інших неформальних спільнот. Музиканти наколювали собі татуювання, пов'язані з джазом і рок-н-ролом. А їхні прихильники, уподібнюючись кумирам, – те ж саме. Плюс зображення самих зірок.

Індустрія запрацювала на повну силу. Почали видаватися спеціалізовані журнали і книги, відкрилися школи татуювання.

Одні хотіли долучитися до загальної тенденції, інші, навпаки, вбачали у цьому можливість виділитися. Інтерес підігрівала очевидна популярність татуювань у зірок. Мадонна, Френк Сінатра, Шер, Джонні Депп, Крісті Терлінгтон, Бьорк, принцеса Стефані, Джулія Робертс охоче демонстрували свої татуювання на екранах телевізорів і на сторінках модних журналів [2].

В СРСР в 1980-х відбуваються грандіозні зрушення в розумінні татуювання. З'являються перші кольорові тату, щораз більше людей з так званого рок-підпілля роблять собі татуювання, тим самим популяризуючи даний вид мистецтва. Центром всього цього процесу стає Петербург-Ленінград. Є татуювання у Валерія Меладзе, Андрія Макаревича, Володимира Преснякова-молодшого, Земфіри, Дельфіна та ін. [3].

Американський журналіст Джефф Коплон у журналі «Роллінг стоунз» вмістив статтю, присвячену представникам молодіжної течії в США – «скінхедам» (голомозим), які сповідують расистські та неонацистські погляди, в якій описав зовнішній вигляд молодих людей. За його словами, хлопці одягаються в уніформу ... їх руки і ноги покриті татуюванням, в основному зображеннями свастики і орлів. У Хейка, ватажка цієї групи, наприклад, на тілі 17 татуювань, зокема написи «скін» на грудях і нижній губі.

Які ж музичні уподобання у «скінхедів»? У американських – важкий рок. У російських – гітлерівські марші, гіперпатріотичні композиції російських рок-груп, яких чимало розвелосся на ниві ура-патріотизму, замішаного на чисельній перевазі торговців на ринку з Кавказу або некваліфікованих робітників з інших республік колишнього СРСР. І татуювання у «скінів» були відповідні – нацистська символіка і нашкірні портрети вождів рейху. «Чорні» «скіни» татуюють свастики, блискавки та інші військові емблеми. «Червоні», навпаки, – зірки та інші знаки, протилежні чорним. До особливої категорії належать жінки, які роблять магичні тату.

Хіпі вважали за краще «абстрактну» символіку: листочки марихуани, знаки інь і янь, пацифіки і багато іншого, виконане немислимими квітами.

Металісти і панки, кажучи на молодіжному жаргоні, «відриваються на повну катушку»: дракони, черепа, скелети, лісовики, русалки, чаклуни, мутанти [23].

Отже, на 2019 рік, у всьому світі до татуювань почали ставитися простіше, особливо, якщо їх можна легко приховати під одягом. Багато людей мріють зробити принаймі одне татуювання на пам'ять про ту чи іншу подію.

Література:

1. Символика татуировки [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://russymbol.narod.ru>
2. Татуировки в современном обществе [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://tattooportal.ru>
3. Татуировки музыкантов [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://tattooconvention.ru>

Гапчук Анастасія
Науковий керівник – доц. Бродецький О. Є.

«Вітер змін» гурту «Scorpions» – музичний символ звільнення від тоталітаризму

Останні десятиліття ХХ ст. вирізнялися цивілізаційно значущими трансформаціями у світі. Це були зміни й технологічні, й соціальні, й політичні, а головне – ціннісні. Вони відкрили нові перспективи взаємин між народами та країнами. Відображалися вони і в явищах культури, які, мотивували подальші зміни, програмуючи нові обрії свідомості суспільства. Серед таких феноменів масової культури була й рок-балада німецького гурту «Scorpions» – «Wind of change» («Вітер змін»). Дух цієї композиції виразив злет енергії свободи на тлі саморуйнування тоталітарних комуністичних режимів.

Легендарні музиканти «Scorpions» посідають особливе місце в сучасній культурі. Адже домінанта їхніх творів – рідкісне вміння поєднати доволі жорсткі рокові інтонації з виразною ліричністю поезії та мелодійністю музикального малюнка. «Wind of change» – одне з яскравих свідчень такого унікального обдарування гурту, на чому наголошується й у публікаціях про цю композицію – [1], [2].

Вокаліст гурту Клаус Майне написав пісню 1990 року. Імпульсом стали відвідини з концертами СРСР. Процеси Перебудови, які тоді тривали в колишній «імперії зла», давали сподівання на демократизацію цього простору та його відкритість вільному світові. Ця патетика надії вплинула і на автора пісні.

Досить швидко композиція набула величезної популярності у світі. Її зміст викликав асоціації і з падінням 1989 року Берлінського муру, який доти впродовж десятиліть був символом повоєнної розділеності німецької нації на дві держави з протилежними політичними системами. Кліп до пісні містив кадри подій руйнування муру, що свідчило про кінець холодної війни. Балада не раз посідала провідні сходинки в авторитетних європейських та американських хіт-парадах. Німці й досі

вважають «Wind of change» гімном об'єднання, а глядачі німецького телеканалу «ZDF» 2005 року вивели її на першу позицію рейтингу, що визначав пісню століття. Відомо, що гурт також записав цю композицію російською та іспанською мовами. На багатьох майданчиках вона виконувалася в різних аранжуваннях і з різним супроводом, наприклад, з філармонійним оркестром та дитячим хором. Також Клаус Майне виконував баладу в дуеті з іспанським оперним тенором Хосе Каррерасом [див. також: 2].

Але відзначимо прикрий сарказм долі. Хоч «Wind of change» містить рядки про позитивне оновлення, яке свого часу музиканти «Scorpions» побачили в Москві, однак теперішня московська влада хитнула маятник історії в протилежний бік. Адже агресією проти України і войовничістю в Сирії Кремль розгорнув новий виток міжнародного напруження. Тому сьогодні фраза з пісні – «let your balalaika say what my guitar want to sing» («хай твоя балалайка промовить те, що хоче співати моя гітара») – сприймається з гіркою іронією.

А проте, на момент створення й набуття популярності композиція цілком резонувала з атмосферою бурхливого часу сподівань і романтичного оптимізму. І вона стала надбанням не лише розважальної культури, а й серйозної, змістовної музики та поезії, закарбувавши екзистенційні настрої відповідного покоління. «Wind of change» знають та люблять і в Україні. Про це свідчить і те, що композиція залюбки виконується новим поколінням музикантів, зокрема обдарованими молодими учасниками популярних українських талант-шоу.

Література:

1. Максимова М. История одной песни: «Wind of change», Scorpions / М. Максимова // Дилетант. Исторический журнал для всех. – 5 сентября 2015 г. [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://diletant.media/articles/25892428/>. – Загл. с экрана.
2. Bienstock R. Scorpions' "Wind of Change": The Oral History of 1990's Epic Power Ballad // Rolling Stone. – September, 2, 2015 [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://www.rollingstone.com/music/music-news/scorpions-wind-of-change-the-oral-history-of-1990s-epic-power-ballad-63069/> – Назва з екрану.

Герасимчук Каріна
Науковий керівник – доц. Гнатчук О. С.

Трансформація суспільства через зміни освітніх систем в умовах глобалізації

Питання про забезпечення високого рівня освіти в умовах глобалізації, трансформація суспільства – актуальні питання сьогодення. Інноваційний розвиток економіки, соціальної сфери дедалі більше вимагає підвищення інтелектуального та духовного потенціалу суспільства, створення нової генерації людей, нових кваліфікованих кадрів у системі вищої освіти, здатних здійснювати реформування.

Значна кількість вітчизняних науковців, розуміючи актуальність та неминучість змін у системі вищої освіти України, досліджували дане явище. Проте серед них немає єдності щодо шляхів дослідження даного процесу.

Вагомий внесок у розвиток уявлень про те, як змінюються сучасні пострадянські суспільства, до яких належить і Україна, здійснений Є.Головахою, Т.Заславською, Н.Паніною, Л.Батченком, Д.Череватським, І.Журавським, В.Кременем і іншими вітчизняними та зарубіжними дослідниками.

З проголошенням незалежності Україна успадкувала достатньо розвинену систему освіти, яка за кількісними та якісними показниками відповідала рівню розвинених країн Європи та світу. Протягом багатьох років процес стрімкої глобалізації значною мірою трансформує національну систему вищої освіти. Тому досить важливо з'ясувати актуальність тенденції стрімкого розвитку вищої освіти, врахувавши умови глобалізації культури, а також виявити, які саме зміни відбуваються в суспільстві через зміни освітніх систем [2].

За останні роки відбувається становлення та розгляд вищої освіти як товару, де її комерціалізація виходить на рівень світового ринку, не акцентуючи роль на самій якості освітніх послуг. Це призводить до зниження рівня освіченості української молоді через нав'язування вільного відвідування занять та виконання індивідуальних планів. В силовому полі

глобальних і європейських тенденцій змінюється не тільки світова, регіональні й національні системи вищої освіти, змінюється також університет, його місія, роль, функції [1].

Отже, сфера освіти в Україні перебуває у стані трансформації і неповною мірою відповідає сучасним потребам держави, суспільства, особистості. А це в свою чергу вказує на необхідність розробки змін механізмів державного регулювання вищою освітою, що забезпечить їй гідне місце у світі.

Література:

1. Бурачек І.В., Кравчук К.М. Глобалізація вищої освіти та її наслідки для України // ВІСНИК ЖДТУ. – 2017. – № 3 (81).
2. Ковальчук Р.Л. Законодавче регулювання якості вищої освіти в Україні: стан та перспективи розвитку // Науковий вісник Чернівецького національного університету ім. Юрія Федьковича: зб. наук. пр. – Чернівці: Рута, ЧНУ, 2010. – Вип. 550. – С. 10-14.

Актуальні методи соціальної роботи

Поява нових методів соціальної роботи, які становлять діяльність спеціалістів організацій і установ соціальної сфери у багатьох країнах світу, дають можливість впроваджувати їхню інноваційність і в Україні.

Вивчаючи ефективні методи соціальної роботи за кордоном, українські фахівці зможуть впроваджувати їх у вітчизняну практику соціальної роботи. На жаль, проблематика актуальних методів соціальної роботи в Україні, недостатньо досліджена на сьогодні і потребує подальшого вивчення.

Проблему методів соціальної роботи досліджували такі вітчизняні вчені: Т.В. Семигіна, Лукашевич М. П., Мигович І. І., Захарчук Т.В., Тюптя Л.Т., Юрій М.Ф., Капська А.Й., Безпалько О.В., Зверєва І.Д., Харченко С.Я. і та зарубіжні вчені: М. Річмонд, А. Кікало, Х. Перльман. Дж. Девей, М. Росе, Ф. Холліс та ін.

Актуальними методами соціальної роботи, які проводяться спеціалістами організацій та установ соціальної сфери у багатьох країнах світу, є групова соціальна робота, індивідуальна соціальна робота, волонтерська робота, телефонне консультування, соціальна робота в громадах, фостеринг, самокерована групова робота, мобільна соціальна робота, соціально-культурна анімація та ін. До нових методів соціальної роботи належать такі: індивідуальна терапія, сімейна терапія, групова терапія, супервізія, планування, консультування, супровід практики, розвиток організації, менеджмент [1]. Волонтерство – добровільне виконання обов'язків про надання безоплатної соціальної допомоги, послуг, добровільного патронажу над інвалідами, хворими і людьми похилого віку, а також соціальними групами населення, які опинилися в складних життєвих умовах [2]. Найпоширеніший напрямок добровільної допомоги – соціальна допомога інвалідам, сиротам, дітям, які залишилися без піклування батьків, дітям вулиці, особам, схильним до наркоманії та

алкоголізму та ін. З цією метою реалізуються такі програми, як «Діти вулиці», «Книжки для дітей-інвалідів», «Друзі по телефону», «Ігротеки для дітей-інвалідів», «Сторінки, які ожили», «Разом заради розвитку», «Сучасне розуміння життя та здорового способу життя» тощо. Ще один актуальний метод соціальної роботи – телефонне консультування [2]. Актуальний також метод, – соціальної роботи в громаді (общині, ком'юніті). На думку української дослідниці Л.Т. Тюпті, соціальна робота в громаді відображає американський і європейські підходи до соціальної роботи у мікросоціумі, що пояснює розходження у термінології, яка відображає специфічні національні традиції системи соціального захисту і допомоги. В Україні цей метод соціальної роботи розвивається і відомий як метод соціальної роботи в територіальних громадах. Ще один інноваційний метод соціальної роботи, який почав активно впроваджуватися в Україні, – фостеринг [3]. Мобільна соціальна робота – інноваційний метод соціальної роботи, суть якого полягає в тому, що соціальні служби не очікують звернення клієнтів, а виходять зі своїми послугами на вулиці, які стали місцем перебування значної кількості людей, які потребують допомоги [3].

Отже, на сучасному етапі з'являються нові методи соціальної роботи, які необхідно досліджувати і впроваджувати у практики соціальної роботи в Україні, зважаючи на зарубіжний досвід.

Література:

1. Erikson E. Zif cyocle competed. – N.Y. ; London, 1988.
2. Кизименко Л.Д., Бедна Л.М. Словник-довідник соціального працівника [Елек. ресурс]. – Режим доступу: <http://ipp.lp.edu.ua/Library/004/004.html#c>
3. Тюптя Л.Т. Соціальна робота: навчальний посібник. – Київ: ВМУРОЛ "Україна", 2004. – 408 с.

Гринів Ірина
Науковий керівник – доц. Медіна Т.В.

Основні шляхи формування статево-рольової поведінки індивіда

Гендер – це комплексне поняття, соціально-біологічна характеристика, через яку визначаються поняття «чоловік» і «жінка». Психосоціальні, соціокультурні ролі чоловіка та жінки, а також психобіологічні особливості, на які впливає біологічна стать, цілісна психічна репрезентація статі. Вона сповнена неповторним динамічним глибинним, когнітивним та поведінковим поняттям жіночого та чоловічого, здобута індивідом завдяки індивідуальному гендерному досвіду. Тобто гендерна соціалізація – своєрідний соціальний конструктор, який визначає соціальну стать людини. На відміну від біологічної статі, гендер виступає набором соціально-рольових самоідентифікацій (самовизначень), які можуть збігатися з суто біологічними особливостями або суперечити їм. Гендерні відмінності формуються у процесі соціалізації від перших днів народження до статевозрілого віку, і меншою мірою – пізніше. На це впливають сімейне виховання, школа, взаємодія з іншими дітьми та ігрова активність. При збігові біологічних статево-рольових особливостей із гендером статево-рольова поведінка може бути охарактеризована як нормативна; за відсутності такого збігу є підстави вести мову про гендерні інверсії [1, с. 55–56].

Існує три парадигми розуміння статево-рольової ідентифікації: I. Біогенна (він є незмінним, тобто біологічна стать людини). II. Соціогенна (культурні очікування щодо чоловічих чи жіночих ролей): тут йдеться про те, що чоловікам притаманно бути сильними та рішучими; жінка асоціюється з берегинею роду, ніжністю, тією, яка потребує захисту. Проте сучасні жінки бувають набагато витриваліші, ніж чоловіки, і навпаки, чоловіки проявляють свої слабкі місця, потребують жіночої турботи. Проте це не означає що чоловічість (маскулінність) зникає. Просто в сучасному світі створюються нові форми поведінки, форми адаптації, оскільки ті форми, які були колись уже, просто не можуть бути адаптивними зараз.

Варто згадати концепцію Сандри Бем, яка розділяє 4 основні типи статево-рольової реалізації: маскулінний (високі показники маскулінних рис, низькі показники фемінних); фемінний (протилежний маскулінному); андрогінний (одинаково розвинені як маскулінні, так і фемінні показники) - це найбільше пристосований та успішний в усіх сферах тип; недиференційований (низькі як фемінні, так і маскулінні показники) [2, с. 121].

Люди мають певні уявлення про поведінку хлопчиків і дівчаток. Від самого народження дитина потрапляє в соціальне оточення, яке задає безліч стереотипів статево-рольової поведінки. З самого малку вона чує від своїх батьків, вихователів: «Це негарно, це не личить дівчинці (хлопчикові)»; «Не плач, хлопчики не плачуть!»; «Не бийся, так негарно поводитися дівчинці!». Ці суспільні моделі існують не просто як система поглядів на норми статево-рольової поведінки. Вони виступають як соціальні експектації, очікування, відіграють активну роль у формуванні соціальної поведінки людини [3, с. 68].

Отже, гендерна соціалізація індивіда відбувається протягом усього життя, в процесі якої особистість засвоює позитивні для чоловічої й жіночої статі моделі гендерної поведінки. Поступово особистість починає демонструвати чоловічу, жіночу або кросгендерну позицію. Зріла гендерна ідентичність виявляється в адаптованості особистості до трансформацій, які відбуваються в сучасному суспільстві, зокрема у гендерних ролях. Соціальний прогрес, демократизація стосунків між статями, трансформація культури супроводжуються загальною тенденцією до змін у процесах ідентифікації і соціалізації особистості, насамперед гендерної.

Література:

1. Говорун Т. В., Кікінежді О. М. Стать та сексуальність: Психологічний ракурс / Т. В. Говорун, О. М. Кікінежді – Тернопіль: Нова книга-Богдан, 1999. – 383 с.
2. Кон И. С. Социология личности / И. С. Кон – Москва: Политиздат, 1967. – 383 с.
3. Кочарян А. С. Личность и половая роль: Симптомокомплекс маскулинности/феминности в норме и патологии / А. С. Кочарян – Х.: Основа, 1996. – 127 с.

Життя, етична значущість та особливості проповідницької діяльності святого апостола Петра

Святий апостол Петро був родом із міста Вифсаїди, що на західному узбережжі Генісаретського озера. Попереднє його ім'я було Симон. Уперше до Ісуса Христа його привів брат Андрій. Поглянувши на нього, Спаситель, сказав: *“Ти – Симон син Йони; ти наречешся Кифа, що означає камінь (Петро)”* (Ін 1:42). Через деякий час уже сам Христос кличе його разом із братом Андрієм та синами Зеведеєвими Яковом та Іоанном іти за Собою, коли вони на березі озера лагодили своє рибальське спорядження (Мф 4,18-21) [1].

Відтоді апостол Петро вже ніколи не розлучався зі своїм Учителем. Сильний і запальний духом, він, звичайно, обійняв впливове місце у середовищі Христових апостолів. Тобто, першим рішуче визнав Ісуса Христа Спасителем. Своє триразове відречення напередодні розп'яття апостол Петро омив гіркими сльозами каяття, унаслідок чого, після свого воскресіння Господь відновив його апостольське достоїнство, тричі довіривши йому пасти ягнят своїх. Як говорить Передання, апостол щоранку, коли чув спів півня, згадував своє малодушне відречення від Христа та гірко плакав [2].

Зауважимо, що апостол Петро перший почав проповідувати про Христа та працювати над утвердженням та становленням Церкви Христової. Після зішестя Святого Духа саме Апостол Петро виголосив полум'яну поромуву в день П'ятидесятниці, внаслідок чого до Церкви приєдналося ще 3000 людей. Через деякий час зцілив кульгавого від народження та другою проповіддю в Єрусалимі привів до Христа ще понад 5000 душ. Духовна сила, яка виходила від апостола Петра, була настільки потужною, що навіть тінь апостола, яка просто покривала хворого, мала цілительну дію (Дії 5:15).

Про проповідницьку діяльність св. ап. Петра можна дізнатися зі сторінок книги «Діянь святих Апостолів», де розповідається про перші його проповіді на території Палестини. Відомо, що

первоверховний Апостол виголошував свої богонатхненні гомілії на берегах Середземного моря, в Антіохії, Малій Азії, пізніше – в Єгипті, де рукоположив Марка на першого єпископа Александрійської Церкви. Трохи згодом проповідував у Британії, Іспанії та Римі, де і прийняв мученицьку смерть (розп'яття вниз головою).

Крім відомостей про діяльність апостола Петра, які містяться у книгах Святого Письма, його образ, хронологія та географія місіонерських подорожей та локацій проповіді розкривається також і в церковному переданні. Однак історичні повідомлення саме цієї складової інформативного блоку джерельної бази досить дискусійні в традиціях Східної та Західної Церков [3].

Незважаючи на те, що проповіді апостола Петра лунали вже досить давно, втім, завжди актуальна є необхідність засвоєння і популяризація повідомлених ним християнських віронавчальних ідей та етичних настанов, особливо в сучасному секуляризованому світі. У своїх посланнях Апостол закликає дотримуватися тих базових моральних принципів, які допомагають збагнути повноту всіх переваг сповідування християнства – віри, надії, любові, щирості (нелицемерного братолюбства) та багатьох інших чеснот і ознак благочестя, неземного щастя та чистоти, якими повинна наповнюватися кожна людина. Саме тому взірць життя та проповідницьких настанов св. ап. Петра – це завжди актуальне взивання до совісті всього людства, яке, незважаючи на тотальність можливих зречень і падінь, неодмінно повинно морально підноситися і рухатися до всецілого ствердження у душах мільйонів людей оцих життєдайних християнських цінностей, цінностей істинної свободи від рабства пристрастей та деструктивної дії гріха.

Література:

1. Біблія. Книги Священного Писання Старого і Нового Завіту. – К., 2004. – 1407 с.
2. Жизнь и труды апостолов – Святой апостол Петр. – [Електронний ресурс]. – Режим доступа: <https://azbyka.ru/days/sv-petr-do-prizvanija-simon>
3. Марусяк М. прот. Соборні послання: ісагогіко-екзегетичний огляд: навч. посіб. / прот. М. Марусяк. – Чернівці: Рута, 2005. – С. 50.

Дуплава Олена
Науковий керівник – проф. Чікарькова М.Ю.

Графіті як інструмент поширення Ambient-реклами

Рекламна індустрія за останні десятиліття зазнала значних трансформацій, причому поступово стираються кордони між комерційною сферою та творчою. На початку 2000-х рр. у рекламі активно почали використовувати такий жанр стріт-арту, як графіті. Популяризація брендів з використанням графіті – це нестандартно, цікаво та привабливо. Зразки такої реклами можна побачити вже не тільки за кордоном, але й у нас: «В Україні склалася сприятлива ситуація для виходу на рекламний ринок з подібними ідеями» [1].

Як виявилось, графіті може вдало поєднувати економічну та креативну складові. Мета реклами та мистецтва певною мірою споріднені – це бажання зацікавити. Художньо оформлена комерційна ідея може хвилювати почуття перехожих так само, як це робить мистецтво. «Але навіть якщо реклама не мистецтво, а просто ремесло, то хто сказав, що вона не може черпати натхнення серед чистого некомерційного арту» [2].

Ambient-реклама часто використовує предмети, які нас оточують – наприклад, стіни, мости, лавки, двері та вікна як «приманку» для очей. Вона дивує, зацікавлює, спантеличує, тобто примушує людей звертати на себе увагу, що дуже важливо для зовнішньої реклами. «Традиційна реклама допомагає контактувати з користувачем лише поверхово. Новий підхід здатний здивувати людей і забезпечити глибший контакт із потенційним покупцем. Стандартною рекламою вже нікого не здивуєш», – так формулює основні пріоритети Ambient-реклами Д. Машкін [3].

М. Маранчак, журналіст асоціації ритейлерів України, назвав найкреативніші зразки рекламистів, виконані за допомогою графіті в Україні. Це роботи «Wall Street», створені на замовлення телекомунікаційної компанії Data Group та арт-студії SprayWay у рамках проекту «Pepsi refresh project», коли було реалізовано два масштабні графіті по 300 м² у Львові та в Одесі у 2011-му році [2].

Основні переваги графіті-реклами – це креативність, нестандартність, новизна, високий рівень концентрації уваги перехожих. Оригінальна подача сприяє позитивному іміджу кампанії. Крім вищезазначеного, графіті виконує естетичну функцію, привносить яскраві барви в сірий міський ландшафт, надає будівлі привабливого вигляду під час ремонту. Графіті-фасад можна створити практично в будь-якому районі міста і споглядати з різної відстані та з кількох ракурсів, тобто така реклама розміщується в тих місцях, де її зовсім не чекають побачити. Певна кількість перехожих (хоча й незначна) порівнюють рекламні засоби з творами мистецтва: про них говорять друзям, пишуть і фотографуються на тлі реклами, вона стає частиною архітектурного ансамблю. Графіті-реклама сприймається іноді як прихована реклама: якщо традиційна реклама на вулицях міста не сприймається серйозно, а часто й дратує, то графіті ненав'язливо привертає до себе увагу та в оригінальній формі подає інформацію про бренд замовника.

Отже, графіті-реклама працює ефективніше, ніж традиційна, і демонструє вищий рівень креативності. Крім того, завдяки прагматичній орієнтованості на потенційного споживача вона дає змогу мистецтву поєднувати естетичну та утилітарну складові.

Література:

1. Данилюк.А Ambient media – новые рекламные носители [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <http://bizkiev.com/content/view/368/205/> – Загл. с экрана.

2. Маранчак Н. Настенная живопись: примеры удачного использования граффити в рекламе [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://rau.ua/experience/nastennaya-zhivopis-primery-udachnogo-ispolzovaniya-graffiti-v-reklame/?fbclid=IwAR2Od1ziOZm05Tbo6dncOv2yBThi3NpUJYW1SNZi01rxrfWBSMJTGq-iFqc> – Загл. с экрана.

3. Машкин Д. В чем секрет эффективной эмбиент-рекламы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://medium.com/artcoast/в-чем-секрет-эффективной-эмбиент-рекламы-сссе7f402a48> – Загл. с экрана.

Гене́за та провідні ідеї маріології

Відомо, що Римсько-Католицька Церква встановила кілька свят на честь Приснодіви Марії і, зокрема, Її непорочного зачаття (8/22 грудня), якого немає в православної церковній традиції. І справа тут не в календарі, адже православні в цей день також мають свято – «Зачаття праведною Анною Пресвятої Богородиці», а в католицькому сповіданні віри, важлива складова маріологія, – вчення про Богородицю і Приснодіву Марію.

На перший погляд, справедливим може видатися вчення про непорочне зачаття Діви Марії, оскільки воно лише підтверджує честь Матері Сина Божого і Господа нашого Ісуса Христа.

Розмірковуючи над означеною проблематикою, варто зауважити, що східна теологічна думка ніколи не розглядала вчення про Діву Марію окремо від святоотцівської христології, а тому сприймає догмат про Її непорочне зачаття як одне із низки нововведень Римсько-Католицької Церкви.

Дискутуючи про це вчення, православні богослови ставлять важливе запитання: догматичне твердження про непорочне зачаття – продукт людської логіки чи євангельська істина?

Ґрунт для проголошення догмату про непорочне зачаття Діви Марії католицькі теологи почали готувати в епоху гуманізму та просвітництва, коли Ісус Христос поставав у їхній уяві як безкомпромісний Суддя і Мздодавець. Провідні ідеї такої маріології почали зводити до твердження про те, що «Пресвята Діва Марія в першу мить Свого зачаття силою особливої благодаті Всемогутнього Бога та виняткового привілею, беручи до уваги зовнішні та внутрішні заслуги Ісуса Христа Спасителя людського роду, була збережена від усякої скверни первородного гріха». Так само чітко проголошувалося, що це вчення Римсько-Католицької Церкви є Богооткровенним.

Православні не визнають цей догмат, тому що його сповідання потребує «звільнення» від первородного гріха усього родоводу Богородиці.

Не дивно, що одне вчення породжує інше. Так є із католицьким вченням про непорочне зачаття, воно «вимагало» розробки нового теологумена про співвідкупительність Діви Марії (co-redemptrix),

тобто, що Вона є співспасителькою людського роду. А це вже змінює погляд на всю богословську систему навіть Римсько-Католицької Церкви і спотворює сотерологію Церкви Христової, згідно з якою Відкупителем, який приніс людям спасіння є лише – Ісус Христос.

Папа Пій XII, на основі догмату про непорочне зачаття Богоматері у 1950 р. проголосив ще один маріологічний догмат «про тілесне вознесіння (небовзяття) Богородиці. Все зводилося до богословського вчення про те, що «Богоматір і Приснодіва Марія, закінчивши шлях земного життя, була взята з душею і тілом в небесну славу». Але не уточнюється, як саме відбулася ця подія, тому серед католицьких маріологів є два напрямки – «іморталісти» та «морталісти». Представників цих напрямків об'єднує сповідання догмату про «про тілесне вознесіння (небовзяття) Богородиці і спільні пошуки аргументів для обґрунтування кожен свого уявлення про те, як це сталося.

Православна Церква однозначно навчає, що Пресвята Діва Марія свого часу померла. І на честь цієї події святкується одне із найулюбленіших на Русі церковне свято – Успіння Пресвятої Богородиці. Отже, оскільки смерть – прямий наслідок первородного гріха (Рим. 5:12), це означає, що Богородиця причетна до нього, тому що все ж таки померла. Передання про те, що Діва Марія була забрана після смерті на небо з душею і тілом, з'являються в VI столітті. Про це пишуть святі Отці, а також тексти Успенського богослужіння. Православна Церква приймає та вшановує цю позицію як благочестиве вірування, але ніколи не зводила її в обов'язкового догмату віри.

Отже, суть православного богословського дискурсу така: ми не визнаємо вчення про непорочне зачаття Діви Марії, але не заперечуємо її непорочність. І тут, здається, інакше бути не може, адже православна богословська думка розвивається в руслі грецької філософії, а католицька – римській логіці права.

Література:

1. Біблія або Книги Священного Писання Старого і Нового Завіту.
2. Толстой Андрій, священник. Чому Православна Церква не святкує Непорочне зачаття Діви Марії [Електронний ресурс]. – Режим доступу: https://www.religion.in.ua/zmi/ukrainian_zmi/19679-chomu-pravoslavna-cerkva-ne-svyatkuye-neporochne-zachattya-divi-mariyi.html

Гльницька Каріна
Науковий керівник – доц. Ципко С.Ю.

Формування професійної ідентичності студентів: теоретичні та практичні аспекти

Одне з основних завдань інституту освіти щодо формування професійної ідентичності випускника вищого навчального закладу – становлення студента як особистості і як кваліфікованого фахівця. Загалом випускник повинен сформувати власну життєву стратегію. Основний фактор успішної діяльності вищого навчального закладу полягає у тому, наскільки студент затребуваний на ринку праці. На сьогодні роботодавці вимагають від молодого спеціаліста не лише знань і навичок у своїй професії, але й відповідних особистісних якостей. У комплексі це повинно сприяти успішній реалізації студента-випускника в своїй професії.

Дж. Мід, Х. Теджфел поряд із особистісною ідентичністю виокремлювали ідентичність соціальну як результат усвідомлення людиною своєї належності до певної соціальної групи і прийняття її типових рис. Тому професійну ідентичність можна розглядати як форму соціальної ідентичності, яка визначається усвідомленням особистості належності до певної професійної групи [2, с. 56–57]. Поняття «професійна ідентичність» містить ціннісні орієнтації, а також позитивне або негативне переживання своєї приналежності до певної професійної групи. Е. Еріксон трактує «професійну ідентичність» як результат розв'язання базових суперечностей між соціально-професійними вимогами до людини та її бажаннями і можливостями [1, с. 5–8].

Отже, професійна ідентичність – це не лише усвідомлення своєї тотожності з професійною групою, але і її суб'єктивна оцінка та позиція в ній, тобто певна професійна цілісність і визначеність. Традиційно студентство виступає носієм інтелектуального потенціалу суспільства та служить основною групою поповнення трудових резервів, а значить – визначатиме

характер майбутнього українського суспільства.

Студентський стиль життя постає як посередник між соціальним світом та соціальним суб'єктом і є своєрідною формою соціальної взаємодії. Стиль життя молодій людині втілює єдність світосприйняття, мотивів та вчинків. Це дає інформацію про стан свідомості та загалом про поведінку, ціннісні характеристики молодій людині – студента. Інтерес до теми стилю життя студентства зумовлений насамперед тим, що саме ця активна в соціальному плані група значно сприяє як змінам, так і стабілізації суспільного життя. На жаль, в Україні немає якісних законів, які могли б регулювати культурне життя суспільства.

Можна стверджувати, що професійна ідентичність випускника вищого навчального закладу як певний набір культурних практик, відносно однорідна, у ній будуть відрізнятися тільки окремі елементи, що в подальшому утворюватимуть соціальну цілісність, до яких належить місце розташування ВНЗ та рівень освіти, який у ньому надається.

Отже, здійснення найважливішого вибору у житті, зокрема професії та освіти, зумовлює і вибір власного життєвого стилю, пов'язаного із професією та прагненням реалізувати свої здібності і можливості вільного вибору в різних галузях. Ще у ВНЗ працюючі студенти ставляться до своєї роботи лише як до додаткового заробітку, що дає можливість більшій альтернативі вибору стилів, але саме це виступає фактом несформованої професійної ідентичності.

Література:

1. Борисова С.В. Теоретичні основи визначення професійної самосвідомості // Вісник ЛНУ імені Тараса Шевченка. – 2012. – №11 (246), Ч. II. – С. 5–10.
2. Галузяк В. М. Розвиток професійної самосвідомості студентів вищих навчальних закладів / В. М. Галузяк, К. В. Добровольська. – Вінниця: ТОВ «Нілан –ЛТД», 2015. – 256 с.

Катюха Марія

Науковий керівник – доц. Бродецький О.Є.

Смислові резонанси ідей Альбера Камю у світоглядній культурі ХХ ст.

Серед видатних письменників і філософів ХХ ст. особливе місце посідає Альбер Камю, який прожив недовге (46 років), але творчо й подієво насичене життя. Як відомо, 1957 року він став лауреатом Нобелівської премії з літератури. Доля мислителя багато в чому визначила специфіку його ідей та сюжетів художніх творів. Він народився 1913 р. в Алжирі, який був тоді французькою колонією. Батько його загинув від поранення під час Першої світової війни. Життя родини було матеріально сутужним. Але становленню хлопця зарадили порядні люди, які бачили його здібності. Альберові вдалося здобути якісну освіту та, нарешті, закінчити університет за філософським фахом. З юнацького віку він збалансовував свій потяг до інтелектуальних тем із діяльним захопленням спортом, зокрема футболом. Навчання в університеті – період активного долучення Камю до ресурсу інтелектуальної культури людства. Особливо його бентежили глибини ідей Ф. Ніцше, Ф. Достоевського, А. Жида. Саме в цей час він робить і свої перші серйозні літературні та філософські спроби. Щоправда, паралельно – заради заробітку – Альбер мусив змінювати різні професії, не всі з яких були творчого характеру. Цікаво, що хоч Камю відомий своїми атеїстичними позиціями, однак перша його філософська кваліфікаційна робота (магістерська) стосувалася релігійної тематики: взаємозв'язків неоплатонізму й християнського богослов'я. Він міг критикувати релігійний світогляд, але ніколи не ставав на шлях войовничості. І цим його атеїзм вигідно відрізняється від атеїзму марксистського зразка, оскільки він толерантніший і діалогічніший.

У добу нацистської окупації Франції Камю – учасник руху Опору, співпрацював із підпільними антифашистськими виданнями. У цей же період видав знакові твори – повість «Сторонній» та філософське есе «Міф про Сізіфа». Його талант багатогранний: пишучи власні твори в різних жанрах, він

водночас брав участь як актор і режисер у театральних постановках (як за своїми п'єсами, так і за п'єсами інших авторів, зокрема приятеля та однодумця за екзистенційними переконаннями Ж.-П. Сартра).

Думка Камю прагне з'ясувати умови, за яких на тлі абсурдних умов зовнішнього світу особистість може зберігати власну унікальність та ідентичність вірності покликові совісті. Мислитель визнає: «Почуття абсурду може вдарити в обличчя будь-кого, на закруті байдуже якої вулиці» [1, с. 78]. Водночас у більшості його і художніх, і філософських творів лунає лейтмотив: єдиний спосіб протистояти абсурдові умов життя – це не бути маріонеткою зовнішніх сил чи загальних стереотипів, а залишатися собою. Екзистенційно такий життєвий вибір ставить людину перед багатьма небезпеками, проте лише він наповнює життя смыслом, робить його зсередини слухним.

Особливо виразно ці проблеми осмислено в романі «Чума» та філософській праці «Бунтівна людина». Зокрема, у «Чумі» алегорично відображено зло нацизму й розв'язаної ним страхітливої війни. Але рельєфність тканини твору розширює його проблемне поле до теми зла взагалі і тих ризиків, які чатують на людей, коли перемігши одне зло, вони не є стовідсотково забезпечені від проникнення в їхнє життя бацил нового зла. Але й тут морально визначальним є самовизначення конкретної особистості, її індивідуальний ціннісний вибір, реалізований перед лицем загроз.

Отже, проблема здатності людини діяльно сказати «ні» обставинам, які знеособлюють, – це ключовий смисловий вузол літературної та філософської творчості А. Камю та й взагалі всієї його культурно-світоглядної ідентичності. Завдяки цьому його твори актуальні й нині. Для культурологів цікавими є й форми втілення сюжетів Камю в кіно і театрі, відгомін його ідей у творчості інших митців. Цей комплекс питань вартий подальшого осмислення – саме в культурологічних (а не лише філософських чи літературних) ракурсах бачення.

Література:

1. Камю А. Вибрані твори у 3-х т. Т. 3. Есе / А. Камю. – Харків: Фоліо, 1997. – 623 с.

Козачук Наталія
Науковий керівник – проф. Чікарькова М.Ю.

Роман Г. Нормінтона «Корабель дурнів» у культуроологічному вимірі

Роман Г. Нормінтона «Корабель дурнів» – яскравий приклад постмодерністського твору. Йому притаманна інтертекстуальність, колажність, ризомність, еkleктика, пастиш та інші характеристики, які зазвичай використовує постмодерністська естетика. Утім, нас цікавить насамперед культурологічна проблематика згаданого твору.

Роман ніби «оживлює» однойменну картину Є. Босха, пропонуючи свою версію біографії кожного із персонажів, зображеного на полотні. Використання прийому екфрасису [1] дає можливість звернутися як до різних сфер культури (релігія, соціальне життя, мистецтво), так і до різних епох (Античність, Середньовіччя, Ренесанс, Новий і Новітній часи).

На перший погляд твір являє собою сукупність іронічно-сатиричних оповідань, не об'єднаних спільним сюжетом, типовий зразок масової літератури. Утім, ця легкість й невибагливість – удавана, оскільки постмодернізм все-таки розрахований на людей з університетським дипломом [2, р. 81], і роман Г. Нормінтона тут не виняток.

Традиційний мотив корабля дурнів, відомий з часів Середньовіччя – лише поштовх до філософських міркувань про безглуздість людського існування. По суті, кожний із персонажів – фігура сатирична та трагічна водночас. Пошуки відповідей на екзистенційні питання заводять героїв роману у глухий кут – вони не знаходять справжнього сенсу буття ані в коханні, ані у науці, ані у владі, ані навіть у релігії. Їх життя – це справді «буття-для-смерті» (М. Гайдеггер), але вітальність їхніх орієнтацій часто підкреслена самими іменами – Ненажера, П'яничка, Муха тощо. Фантастичне чудовисько, яке з'являється наприкінці твору, своєю появою підводить символічну риску під гедонізмом, якого так часто прагнуть герої оповіді.

Роман насичений інтертекстуальністю: тут і середньовічна

куртуазна література, і ренесансні новели, і готичний роман, і романтичні легенди про трагічне кохання, і прямі або приховані цитати з С. Бранта, Дж. Донна, Е. Роттердамського, Ф. Рабле, Дж. Свіфта, М. Твена, О. Вайльда тощо. З кожним новим розділом змінюється не лише персонаж-оповідач, але також стиль розповіді. На зміну фривольному духу авантюризму, притаманному історії Белкули приходить софістичний інтелектуалізм науковців із Вежі вчених, реалістична манера письма змінюється сюрреалістичною тощо. Характерно, що одним із ключових персонажів виступає Блазень, який втілює трікстера – фігуру антагоністичну за своїми функціями та значенням.

Твір британського письменника наповнений символами – лабіринт, вежа, сад, вишня, човен, море та ін., які дають можливість різного прочитання роману залежно від ерудиції самого читача, а також застосування різних культурних кодів. Письменник грає на клавіатурі різних тем, мотивів, стилів, заздалегідь знаючи, які алузії та імпліцитні підтексти викличе кожна клавіша [3, р. 49–50].

Отже, роман Г. Нормінтона «Корабель дурнів» містить широку культурологічну проблематику, варту уваги літературознавців, мистецтвознавців, філософів, релігієзнавців.

Література:

1. Бочкарева Н. С. Функции живописного экфрасиса в романе Грегори Норминтона «Корабль дураков» / Нина Станиславовна Бочкарева // Вестник Пермского университета. – 2009. – Вып. 6. – С. 81–92.
2. Fokkema D. W. The semantic and syntactic organization of postmodernist texts / D. W. Fokkema // Approaching postmodernism / Ed. by D. Fokkema, H. Bertens. – Amsterdam-Philadelphia, 1986. – P. 81-98.
3. Wittstock U. Leselust. Wie unterhaltend ist die neue deutsche Literatur? – München: Luchterhand, 1995. – 188 p.

Гімн любові св. ап. Павла як виклад основоположних засад християнської моралі

Гімн любові – це, без перебільшення, один із найкращих текстів апостола Павла, найпроникливіше і дивовижне свідчення любові у всій християнській літературі. У цьому біблійному тексті кожне слово надзвичайно концептуально значуще, оскільки, сприймаючи його мовою оригіналу, перед читачем постають вже не просто вірші, а справжня змістовно багатогранна духовна поезія. Саме в цьому тексті священний письменник розкриває зміст вчення про любов, тобто, якою по суті є справжня християнська любов. Багатогранність та змістовна глибина цього вчення виявляється завдяки особливому лінгвістичному багатству грецької мовної традиції. В цій мові чітко, концептуально і, відповідно, конотаційно визначений перелік слів, якими позначається саме поняття «любов». Зокрема, у цьому біблійному тексті йдеться не про звичайний природний тип любові, а – надприродний, тобто нічим не зумовлений, про любов – «*αγάπη*». «*Αγάπη*» – це вищий тип любові, у якій немає егоїзму і ця любов не зумовлена природним потягом до іншої людини. «*Αγάπη*», за витлумаченням Апостола, це любов, якою наповнює нас Господь. Апостол Павло, а пізніше й святі отці Церкви роздумували над тим, що світ, який «лежить у злі» не вчить нас такої справжньої любові [1].

Гімн любові апостола Павла можна назвати фундаментом, на якому поступово конструювалася будівля християнського віровчення, християнської моралі, християнського розуміння любові. Завдяки віронавчальному впливу християнства, активній християнській проповіді язичницький світ все-таки навчився любити. На жаль, в часи апостола Павла такої любові було надто мало, оскільки вона була переважно егоїстичною. Розуміння любові безкорисливої, жертвовної практично не було. Тільки Церква Христова почала навчати її справжнього глибоко

духовного вияву, любові як здатності до самопожертви. Апостол Павло вперше розкриває основні критерії цієї любові, закладає її екзегетичний фундамент. Він навчає, що світ не закликає нас любити людей саме такою агапічною любов'ю, а лише істинний Бог Духом Святим дає силу любити людей, повчає і дає благодатні ресурси цієї любові.

Уперше тему любові до іншої людини в такому глибокому когнітивному ракурсі поставило саме християнство. Як відомо, перші богодільні, перші притулки для соціально вразливих людей організував ще в IV столітті святий Василій Великий. Ці будинки піклування засновувалися при монастирях. Західна культура та, загалом, усе європейське суспільство, виховане на основі християнських цінностей, засвоїло цю модель поведінки, оскільки саме таке розуміння любові («*αγάπη*») зараз дуже поширене навіть серед невіруючих людей. Та любов, концептуальна значущість якої сьогодні практично виявляється в житті сучасного європейського суспільства, зокрема в аспекті одного із її проявів у сфері реалізації різноманітних соціальних місій, проєктів, де задіяні навіть невіруючі люди, все це позитивний ідейний наслідок ціннісно комплексної дії на суспільство лише однієї 13 глави Першого послання святого апостола Павла до Коринтян, яка в біблієзнавстві отримала назву біблійного гімну любові [2].

Отже, християнство, на основі Божественного Одкровення, пропонує низку змістовно фундаментальних критеріїв любові, ідейним рупором об'єктивності та життєво-практичної значущості яких є гімн любові як концептуальної основи та мети моральної досконалості людини.

Література:

1. Біблія. Книги Священного Писання Старого і Нового Завіту. – К., 2004. – С. 421 – 422.
2. Марусяк М. прот. Послання святого апостола Павла: ісагогіко-екзегетичний огляд: навч. посіб. / прот. М. Марусяк. – Чернівці: Рута, 2005. – С. 238 – 240.

Кульбабська Мар'яна

Науковий керівник – асист. Горохолінська І.В.

Культурно-соціальна та естетична виразність поезії феміністичного крила «Празької школи»

«Празька школа» – одне із відгалужень української літератури на теренах еміграції, що набирало духовної величі водночас із незнищеною енергією «Розстріляного відродження». Спробуємо проаналізувати культуротворчий потенціал художньої спадщини фемінного осередку «Празької школи» – Олени Теліги та Оксани Лятуринської.

Творчу спадщину Олени Теліги (справжнє прізвище – Шовгенева; 1907–1942), відомої поетеси, літературного критика, публіциста, громадсько-політичного діяча, члена літературного об'єднання «Празька школа» досить часто порівнюють то із літературою Лесі Українки та Івана Франка, то із поетикою Срібного віку. Теліга зосереджується на взаємостосунках статей, різновартості жінки, намаганні аналізувати «мужеський погляд».

У її віршах, названих «приватними листами світові» з'являється образ максималіста, оптиміста, апологета загальнолюдських цінностей. Хоча поетка і була прихильником суворих ритмів та по-чоловічому твердих інтонацій, відображаючи гострі суперечності душі людини, вона ніколи не втрачала жіночності. Роль жінки в суспільних процесах та житті народу – одна з основних тем поезії Олени Теліги. Лірична героїня поетеси вже більше не слабка істота («Я руки, що била, не пробачу..»), це зовсім інша особистість – вольова, горда, життєрадісна («Пий же бризки свіжі...»), яка йде свідомо назустріч небезпеці в ім'я чогось вищого і піднесеного: «Нехай життя хитається й відпливе, Мов корабель у зазраві пожежі».

Особливості поезії Олени Теліги в поєднанні народності і вишуканості, елітарності, волі до правди та краси, зверненні до історичних тем і мотивів. Влучно пише про поетесу та її роль у літературі та суспільно-політичному житті Д. Донцов: «З'явилася вона, спалахнула і згоріла на тяжкім та сірім, потім криваво-червонім небі війни й революції, наче блискуча звізда,

лишаючи, хоча згасла фізично, яскраве світло по собі, яке палахкотітиме нащадкам...» [2, с. 317].

Ще одна геніальна поетеса, громадський діяч, живописець, а окрім того, і скульптор – Оксана Лятуринська (1902 – 1970). Її ім'я, як вдало зазначає П. Кононенко: «...з достатньою підставою ставиться між іменами Лесі Українки і Ліни Костенко» [1, с. 384]. У своїх віршах поетка вміло відтворює етнографію побуту, зберігає картини прекрасної української природи, зображає атрибутику обрядів. У розумінні Лятуринської найбільшим піднесенням української незалежності та державності є княжа доба, тому з'являється цілий цикл поезій, надзвичайно схожих до тематики «Слова о полку Ігоревім» («Недобреє віщує Див», «Важкі киреї, золоті», «Хилюлись стязі» і т.д.). Її письмо вражає не тільки скупістю тропів, фольклоризмом художніх засобів, а й певною недбалістю рими, відсутністю полірованості і цим самим вона за мінімуму слів створює максимум ефекту. Лятуринська вводить в свою поезію не тільки народні образи, а й міфологічні ремінісценції. Показовою є «Веселка», де центральний образ поетеси Великдень, де фігурує вогнепоклонництво українців та сонячний Дажбог, а також міні-образи найсвітлішого свята християн у багатьох поезіях.

Отже, феміністичне крило «Празької школи», представлене передусім творчістю Олени Теліги та Оксани Лятуринської, актуалізувало цілу низку гострих культурно-соціальних проблем: загальнолюдські цінності та їхню роль у бутті суспільств, місце жінки в житті народу, історичні колізії буття України, фольклорні та міфологічні мотиви української народної культури тощо. А тому можна твердити, що високий естетичний рівень їх поезії був співмірний тому соціальному резонансу, котрий знаходить відгуки в душах і сучасних поколінь українців.

Література:

- 1.Українське слово: Хрестоматія української літератури та літературної критики ХХ ст: У 3 книгах / Упоряд. В.Яременко, Є.Федоренко.– К.: Рось, 1994. – Кн.2. – 710 с.
- 2.Усі письменники і народна творчість [Текст]: довідник. – К.: Майстер-клас, 2007-2008. – 864 с.

Зміни богослужбового облачення в РПЦ та їх рецепція в літургічній традиції Православної Церкви України

У нашій країні домінуючою релігією є православ'я. Православні храми є у кожному населеному пункті. Природно, що людина, приходячи на богослужіння, щоразу бачить церковнослужителів, які носять спеціальний богослужбовий одяг. У єпископату він має один вигляд, у священників дещо інший, а в дияконів ще інший. Відповідно, висвітлення причини такого різноманіття в богослужбовому облаченні, його походження і символічне значення – вагома складова долучення християн до літургічного життя Церкви Христової.

Богослужбове облачення священнослужителів в православної літургічній практиці має важливе символічне значення. Облачення виконує кілька функцій і призначене найперше символізувати таїнство єднання людини з Богом під час здійснення конкретного церковного молитовного дійства. Одночасно, вид і форма облачення є вираженням сукупності уявлень і традицій, притаманних молитовним спільнотам давнини [1].

Облачення, яке наразі усталилося в ПЦУ, головню, відображає вплив РПЦ, оскільки ПЦУ в своїй обрядовості за часів російського царизму і в ХХ ст. вважалася невід'ємною одиницею РПЦ [2].

Однак наша увага акцентована на традиції літургічного облачення, яке увійшло в РПЦ, а, відповідно, наявна нині і в ПЦУ, під впливом Никонівської церковної реформи, яка мала місце 1650–1667 роках і породила церковний розкол в РПЦ. Патріарх Никон, починаючи свої реформи, намагався, з одного боку, орієнтувати церкву на візантійську богослужбову традицію (привести до грецького зразка), а по-друге, і це було головною причиною, мріяв про чистоту Вселенської церкви з центром у Москві [3].

Унаслідок реформи зазнає змін і облачення священнослужителів. Однак на той час Константинополь вже був завойований турками-сельджуками і грецьке духовенство почало застосовувати вже інше облачення, в яке привнесені елементи турецької мусульманської культури. Наприклад, з'явилася камилавка, яка повторювала турецький головний убір феску. Згідно з рішеннями патріарха Никона камилавка увійшла і в одяг українських церковнослужителів, а відтак – в УАПЦ, УПЦ КП і в сучасну Православну Церкву України.

Никонівська церковна реформа запроваджувалася насильницьким методом, була мало зрозуміла народу, що й породило як розкол у тогочасному суспільстві, так і осуд самого Никона. Особливо опиралися Никонівській реформі прихильники старих обрядів, які увійшли в історію як «старообрядці». Старообрядці існують і нині, хоч і в невеликій кількості. В облаченні їхніх церковнослужителів залишилися деякі елементи дониконівського періоду.

А тому зміни богослужбового облачення в РПЦ та їх рецепція в літургійній традиції Православної Церкви України – важлива складова розвитку літургійного богослов'я, збереження автентичних богослужбових традицій українського православ'я, а також через своєю глибоку символічно-сотеріологічну наснаженість – вагома компонента збереження духовної культури нашого народу.

Література:

1. Одежия священнослужителей [Електронный ресурс]. – Режим доступа: http://stal-nevsky.ru/?page_id=2428
2. Дрэничеру А. Исторические аспекты, формирования канона богослужебного облачения священников Православной Церкви / Александр Дрэничеру [Електронный ресурс]. – Режим доступа: <https://dralexmd.livejournal.com/12896.html>
3. Успенский Б. А. История русского литературного языка (XI–XVII вв.). – 3-е изд., испр. и доп. / Б. А. Успенский. – М.: Аспект Пресс, 2002. – С. 417–418.

До питання про феномен чернецтва і християнської аскези

Як відомо чернецтво – це не лише явище християнської духовної культури і практики. Воно, по суті, є загально поширеним релігійним феноменом. Адже відомо, що задовго до заснування Церкви Христової, чернецтво існувало в більшості орієнтальних релігійних культів, а буддійська чернеча *сангха*, де ченці зобов'язуються дотримуватися суворих аскетичних приписів, – чи не найяскравіший доказ цього. Також відомо, що і в юдаїзмі на порозі появи християнства з'явилися особливі чернечі спільноти – есеї. Тієї ж пори оформилися і так звані терапевти (цілителі) в Єгипті, які, за твердженням сучасного теолога *Г. Мандзарідіса*, котрий активно досліджує феномен чернецтва, «крім аскези, сформували певний спосіб життя, що нагадує чернечий» [2].

З огляду на це актуалізується проблема богословської рефлексії чернецтва як власне християнського феномена аскетизму та його місця у православній церковній традиції і духовно-подвижницькому житті сповідника цієї віроповчальної системи. Отже, мета нашої рефлексії – витлумачення специфіки та внутрішнього змісту православної аскези як феномена чернецтва у східній християнській традиції.

«Якщо хто хоче йти за Мною, нехай зречеться себе, і візьме хрест свій, та йде за Мною, бо хто хоче душу свою зберегти, той загубить її, а хто загубить душу свою заради Мене, той збереже її» (Мф. 16, 24). Ці слова Христа Спасителя до всіх тих, хто хоче успадкувати життя вічне, вказують на те, що чернечий подвиг і аскеза – це не обов'язкова складова християнського життя, а його основа. Зречення від світу цього, що увесь у злі лежить (1 Ів. 5 : 19) і зодягання в Ісуса Христа через хрещення, як навчає апостол Павло (Гал. 3 :27), заповідане нам Самим Сином Божим. Отже, християнський аскетизм – це обов'язкова умова для всіх, хто в Христа хрестився, в Христа зодягнувся і щиро прагне у всьому Його наслідувати.

Утім, православна аскеза та чернецтво інституційно оформилися не зразу, хоча активний їх розвиток притаманний із ранніх віків становлення Церкви Христової. Більшість дослідників феномена чернецтва вказують на соціально-політичні чинники затримки появи

чернецтва. Згаданий нами Г. Мандзарідіс висунув чотири гіпотези інституційного оформлення чернецтва. В основу першої покладено гоніння на християн, які в такий спосіб рятувалися від переслідувань і смерті; другої – навпаки, припинення гонінь й легалізація Церкви Христової, а згодом і проголошення християнства державною релігією; третю гіпотезу професор теології базує на твердженнях про соціально-економічні кризові явища епохи правління імператора Діоклетіана, буцімто вони природно сприяли втечі в пустелю і розвитку чернецтва; четверта ж базується на врахуванні зміцнення самого інституту Церкви, що й обмежило її харизматичну складову, спровокувавши нову тенденцію відходу від світу цього, під яким часто прогиналася імперська Церква Візантії.

На перший погляд виглядає, а можливо, саме так і було, що з утвердженням ієрархічно структурованої Церкви християни раннього періоду її розвитку вбачали у ній гальмо для формування індивідуального досвіду харизматичного змісту християнської віри. Хай там як, але історичний процес засвідчує, що розвій чернечого життя фактично збігся у часі з інституційним утвердженням Церкви Христової. Новий подвижницький простір – пустеля – стала новим Єрусалимом і новим Сіоном для сонми святих подвижників і угодників Божих, які не сумніваючись у місії Церкви, цілковито присвячували себе Богові, а не служінню можливостям, які пропонувала легалізована імперська Церква. І лише чистота серця ченців і мирян, котра до помає їм бачити Бога (Мт. 5 : 8), сприяли тому, що між виразниками світу пустельного й аскетичного і представниками світу мирського та секулярного не було відвертої зневаги і конфронтації. Виняток становлять хіба що періоди богоборчих, атеїстичних режимів, коли нацьковували одних на інших.

Отже, християнське чернецтво має гідну історію, а його поява – євангельські духовно-моральні засади та низку соціально-релігійних, суспільно-політичних і еклезіологічних чинників.

Література:

1. Новий Завіт Господа нашого Ісуса Христа. – К. : Видання екзарха України, Митрополита Київського і Галицького, 1988. – 500 с.
2. Мандзарідіс Г. Народження чернецтва [Інтернет-ресурс]. – Режим доступу: <http://kyiv-pravosl.info/2015/02/11/narodzhennya-chemetstva/> (назва з екрана).

**Соборні послання святого апостола Іоана Богослова:
ісагогіко-екзегетичний аналіз**

Святий апостол Іоан покликаний до апостольського служіння Господом Ісусом Христом одночасно зі своїм старшим братом Яковом, який був рибалкою. Це сталося на березі Галілейського озера. Після покликання вони одразу ж залишили свого батька Зеведея і пішли за Спасителем (Мф 4:21; Мк 1:19).

За свою жертвну любов апостол Іоан став улюбленим учнем Ісуса Христа. Св. Іоана та його рідного брата Якова Господь назвав Воанергес, що означає “Сини грому”, вказуючи на те, що діло їхньої проповіді, наче грім, повинно розбудити і провітати язичницький світ. Після заслання на о. Патмос апостол Іоан повернувся до Ефесу, де продовжував благовістити, повчаючи християн берегтися від хибних учень. Там він написав Євангеліє і три соборні послання, у яких говорить про любов до Бога і ближнього, без якої неможливе спасіння.

Перше Соборне послання написано після

Євангелія від Іоанна, ймовірно, в Ефесі наприкінці I ст. Звернене воно до християн Малоазійських церков, громади яких вже існували давно і склалися переважно з колишніх язичників (1Ін. 5:21). За характером послання є напутнім і викривальним. Його мета – ствердити віру в Ісуса Христа як Сина Божого, щоб усі мали змогу отримати через Нього вічне життя, перебувати в істині та любові.

Про призначення Другого Соборного послання вірогідних відомостей, окрім тих, які містяться в самому посланні, немає. Ким були адресати: “обрана господина” і діти її – невідомо. Відомо лише, що вони були християнами (існує тлумачення, що “Господина” – Церква, а “діти” – християни). Щодо часу і місця написання послання, можна припускати, що воно написано тоді ж, коли й перше, і в тому ж таки Ефесі. Друге послання Іоана Богослова має тільки один розділ. У ньому апостол виражає свою радість, що діти обраної господині

ходять в істині, обіцяє відвідати її і з наполегливістю застерігає не мати жодного спілкування з лжевчителями.

Третє Соборне послання звернене до Гая чи Кая. Хто це, точно невідомо. З апостольських писань відомо, що таке ім'я мали кілька осіб (Діян. 19:29; 20:4; Рим. 16:23; 1Кор. 1:14 та ін.), але до кого саме з цих або, може, до когось зовсім іншого написано це послання, визначити наразі неможливо. Мабуть, цей Гай не обіймав жодної ієрархічної посади, а був просто благочестивим християнином. Про час і місце написання третього послання можна припустити, що обидва вони написані приблизно в один і той самий час, у тому самому місті Ефесі, де апостол Іоан проводив останні роки свого земного життя. Складається це послання також тільки з одного розділу. У ньому апостол хвалить Гая за його доброчесне життя, твердість у вірі, а особливо – за гостинність до мандрівників-проповідників Слова Божого, засуджує владолюбного Діотрефа, повідомляє деякі новини і посилає вітання.

Отже, соборні послання св.ап. Іоана Богослова, зважаючи на своє апостольське походження і загальноцерковну значущість, є важливою складовою біблійного канону Нового Завіту. Ісагогічні пошуки та екзегетична багатогранність послань – це міцна ідейна база, за допомогою якої Церква Христова відстоювала свої прагнення доктринальної чистоти й морально-етичної досконалості. Адже проблема інтелектуальної боротьби з еретиками і тими, хто провадить антихристиянську діяльність, завжди актуальний заклик збереження безперервності апостольського передання і втілення в життя заповіді любові.

Література:

1. Послання апостола Івана Богослова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://www.progolovne.in.ua/?page_id=7096
2. День пам'яті святого апостола євангеліста Іоанна Богослова [Електронний ресурс]. – Режим доступу: [//svsobor.com/den-pamiati-sviatoho-apostola-ievanhelista-ioana-bohoslova/](http://svsobor.com/den-pamiati-sviatoho-apostola-ievanhelista-ioana-bohoslova/)
3. Соборні послання – складова канону Священних Новозавітних книг [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://ua-referat.com/Соборні_послання_складова_канону_Священних_Новозавітних_книг

Принцип золотого перетину у веб-дизайні

Пропорційність і візуально-естетична приємність, привабливість певної форми часто визначається її організованістю відповідно до т. зв. «золотого числа». Не лише традиційні види образотворчого мистецтва, а й такі сучасні технології, як веб-дизайн, містять спектр можливостей застосування принципу золотого перетину для творення гармонійної форми.

А проте чимало веб-дизайнерів ставляться до золотого перетину як до міфу, фіктивного уявлення. Цікавою є заочна дискусія на сторінках статті Л. Ерерри [2]. Там обговорюється позиція Дж. Браунлі, який твердить, ніби золотий перетин – це «омана», бо, за словами математика К. Девліна, «ми створіння, генетично запрограмовані бачити візрці (patterns) і шукати сенс» [2]. Натомість сам автор статті вбачає чимало практичної користі у врахуванні веб-дизайнерами золотого перетину. Ми схиляємося до такої самої думки. «Золоте число» – аж ніяк не фікція, яка б суперечила математичним закономірностям. Це об'єктивна, зумовлена природними законами, властивість гармонійних структур, і розуміння її втілюється у правилах пропорційності, сформульованих ще в попередні століття.

Саме за допомогою цього принципу можна знайти алгоритм максимально пропорційного розподілу сторінки на елементи та врахувати в рамках цілісності всі деталі – відступи, відстані між блоками тощо. Практичному застосуванню дизайнерами принципу золотого перетину служать прості, але ефективні методи обчислення. Зокрема, сторінка має бути поділена на дев'ять рівних прямокутників проведенням трьох горизонтальних і двох вертикальних ліній. Точки перетину ліній отриманої ґратки розташовуватимуться в місцях, де потрібно розміщувати найважливіші елементи макета сайту. Але одночасно всі чотири точки перетинів зазвичай не задіюються. Здебільшого обираються одна або дві ділянки акцентування уваги [див.: 1].

Укотре помічено: найпершу увагу відвідувачі сайту зосереджують переважно на лівому верхньому кутку сторінки. Це варто брати до уваги, створюючи макет: у відповідній ділянці розміщувати логотип для іміджевих та корпоративних сайтів або блок контактної інформації для продажу ресурсів. Блок навігації сайту варто зосереджувати в ділянці верхньої горизонтальної лінії, – саме тут він сприймається найприродніше. Максимальна ефективність саме такого розміщення зумовлена тим, що цей формат дає змогу сфокусувати важливу інформацію в зоні уваги споживача. До того ж, завдяки цьому поліпшиться структура самого ресурсу та зросте зручність перегляду або пошуку інформації [див.: 3, с. 198]. Використання принципу золотого перетину може забезпечити максимальний ефект від розміщення реклами, сприяти зростанню обсягів продажу товарів, інтенсифікувати відвідуваність веб-сторінок. Механізм, який здатен це уможливити, – розміщення в точках найвищої уваги рекламного блоку, товарних пропозицій, а також форми для коментування.

Отже, закономірність золотого перетину варта популяризації для результативного застосування її можливостей у розробці оптимального і якомога зручнішого веб-дизайну. Її дослідження має потужний міждисциплінарний потенціал, еднаючи знання з математики, інформатики, естетики, оптики тощо. Для культуролога ця тема цікава ще й тому, що дозволяє глибше осмислити співвідношення естетичних і технічних аспектів прикладної культури сьогодення.

Література:

1. Золотое сечение для веб-дизайна и типографики – особенности использования и некоторые советы [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://wayup.in/blog/golden-ration-in-web-design-and-typography-usage-features-and-tips>. – Заглавие с экрана.
2. Herrera L. Fibonacci's golden ratio might not be universal, but it is a fantastic visual rule [Электронный ресурс]. – Режим доступа: <https://medium.com/interactive-mind/fibonacci-s-golden-ratio-might-not-be-universal-but-a-successful-visual-rule-1c123f6cb431>. – Назва з екрана.
3. Meisner G. The Golden Ratio: The Divine Beauty of Mathematics / G. Meisner. – Race Point Publishing, 2018. – 224 p.

Ранецька Роксолана
Науковий керівник – доц. Пержун В.В.

Управління персоналом в органах місцевого самоврядування

Реформування місцевого самоврядування та процеси децентралізації влади мають здійснюватися на основі Конституції та законів України, положень Європейської хартії про місцеве самоврядування.

Місцеве самоврядування в Україні – це гарантоване державою право та реальна здатність територіальної громади – жителів села чи добровільного об'єднання в сільську громаду жителів кількох сіл, селища, міста – самостійно або під відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування вирішувати питання місцевого значення у межах Конституції та Законів України (ст. 2 Закону України «Про місцеве самоврядування в Україні») [2].

У процесі проведення реформи місцевого самоврядування та децентралізації влади в Україні, не можна залишати поза увагою питання кадрового забезпечення та врегулювання всіх питань служби в органах представницької влади, відповідно до задань та цілей цих масштабних перетворень. У Законі України «Про службу в органах місцевого самоврядування» від 23 квітня 2015 р. № 2489 [3] міститься ряд принципів положень, головні з яких новий поділ посад в органах місцевого самоврядування на категорії, вимоги до політичної неупередженості службовців, вимоги до рівня професійної компетентності особи, яка претендує на обіймання посади в органах місцевого самоврядування, порядок проведення конкурсу, положення щодо оплати праці, преміювання та заохочення.

Посадові особи місцевого самоврядування – основний ресурс органів місцевого самоврядування. Формування та розвиток компетентностей персоналу місцевого самоврядування справляє позитивний вплив на їх професійний розвиток. Підвищуючи кваліфікацію і здобуваючи нові навички та знання, посадові особи місцевого самоврядування підвищують

результативність виконання покладених на них завдань та функцій [4].

Отримання у процесі професійної підготовки нові знання сприяє загальному інтелектуальному розвитку особистості, розширює її ерудицію і коло спілкування, зміцнює впевненість у собі. Тому можливість професійного розвитку у межах професії високо оцінюється посадовими особами місцевого самоврядування, а капіталовкладення в професійний розвиток сприяють створенню сприятливого клімату в організації, підвищують мотивацію співробітників і їх відданість організації. Виграє від професійного розвитку посадових осіб місцевого самоврядування суспільство в цілому, отримуючи кваліфікованіші управлінські рішення та високу продуктивність їх реалізації [1].

Отже, ретельне планування процесів розвитку компетентностей посадової особи місцевого самоврядування може виявитися малоефективним, якщо, незважаючи на всі зусилля керівників та спеціалістів служб персоналу, зберігається опір співробітників розвитку.

Література:

1. Про затвердження Порядку підвищення рівня професійної компетентності посадових осіб місцевого самоврядування : наказ Нацдержслужби України від 06 квітня 2012 № 65 // Офіц. вісн. України. – 2012. – № 37. – С. 319.

2. Про місцеве самоврядування в Україні : Закон України від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР 6 зі змінами станом на 12.02.2015 р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://zakon1.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80/page>.

3. Про службу в органах місцевого самоврядування: проект Закону України від 30 березня 2015 р. – Режим доступу: <http://www.zakon.rada.ua>

4. Сergygin S. M. Переосмислення традицій та інновацій в контексті модернізації державної служби України / С. М. Сergygin, О. В. Антонова // Державне управління та місцеве самоврядування. – 2010. – № 3 (6). – Режим доступу: http://archive.nbuv.gov.ua/portal/soc_gum/Dums/2010_3/10ssmsdu.pdf

Морфологічна характеристика середньовічної культури

Культура розвиненого середньовіччя – одна з найяскравіших епох у становленні західноєвропейської історії. Її значення оцінюється істориками як складна різноманітна, суперечлива культура, пронизана «реакційним» похмурым духом клерикалізму.

Культура, пройшовши етап раннього середньовіччя, на рубежі XII–XIII століть уже формується під впливом міської культури, яка завдяки новим соціальним верствам, прибулим із села в місто, створює характеристику майже всієї епохи культури середньовіччя.

Найбільше міську культуру XII–XIII століть відображає лицарський стан і бродячі клірики-школярі, відомі більше, як ваганти.

Актуальною в цей час стає культура вагантів, поезія яких посідає місце нарівні зі світською культурою лицарів і за допомогою свого світогляду впливає на світські і духовні верстви суспільства. Вони ж залишаються при цьому вільними школярами, які люблять розгульне життя.

Епоха середньовіччя тривала майже тисячу років, за цей час середньовічне суспільство по-різному змінювало культуру, надаючи їй унікальність і неповторність. В епоху розвиненого середньовіччя чільну роль відіграла християнська Церква, яка виступала регулювальним началом життя суспільства, створювала єдине світоглядне поле середньовічної культури. Як інтелектуально розвинена релігія, християнство пропонує середньовічній людині струнку систему знань про світ і людину, про принципи облаштування світобудови, його закони і діючі в ньому сили. Християнство створило єдине віросповідання, нову духовну спільність людей-одновірців. Почав домінувати світоглядний аспект християнства, який трактує людину незалежно від її соціального статусу як земне втілення Творця, покликану прагнути до духовної досконалості. Християнство стоїть в середньовіччі над зовнішніми відмінностями людей – етичними, становими, політичними. Цією релігії дозволено звертатися до всіх людей, незалежно від їх станової чи етнічної приналежності. У цей

період культури християнство перебуває у центрі всього соціокультурного прогресу, підпорядковуючи і контролюючи основні сфери середньовічної культури. Так, на тлі домінування Християнства в XI ст. починається зіткнення культурних орієнтацій: з одного боку – церковної, ученої, офіційної, а з іншого – народної, карнавальної, «сміхової», яка почала формуватися завдяки притоку сільського населення в міста Європи. Така культура отримала назву народної культури і згодом справила безпосередній вплив на міську культуру.

Зіткнення культурних орієнтацій породжувало багатшаровість і суперечливість свідомості середньовічної людини. Простолудин і освічена людина були повністю під владою християнського світогляду. І саме в цей час церква почала залучати музикантів, поетів, художників для пропаганди релігійної догматики і завоювання своєї популярності в народі. Наприклад, поява карнавалів, різних сміхових дійств на площах середньовічної Європи набувають особливе місце і протиставляються офіційним культурним формам і церемоніям – церковним і державним, створюючи інший світ, світ поза церквою і державою, світ з іншими людськими відносинами. Сміхові обрядово-видовищні форми позбавлені релігійного догматизму, містять містику і їдку пародію на церковний культ. У житті простого народу велике значення мали пісні, танці, фольклор, хорові та обрядові співи, героїчні балади й оповіді про подвиги народних героїв. Яскравими виразниками міської культури стали: співаки, поети, музиканти, циркачі.

Основні ознаки культури, заснованої на середньовічній моделі світу, її протиріччя, характер формування і розвитку можна вивчити тільки разом із дослідженням феноменів середньовічного життя. Насамперед, поняття «середньовіччя» має на увазі міський устрій, державно-соціальну структуру, особливий тип особистості, гранично розвинену релігію і відповідну систему духовних цінностей [1].

Література:

1. Корякина Е.П. Культура Средневековой Западной Европы: особенности, ценности [Электронный ресурс]. – Режим доступа: http://art/miem.edu.ru/Kafedra/Kt/Publik/posob_4_Kt.html.

Апостол Павло – перший християнський богослов

Воістину неможливо уявити величину, значення та велику важливість послуг, наданих християнству Святим Апостолом Павлом. Як і значимість Його праці, котра вдихнула на нове життя язичницький світ. Наша мета – дослідження життя та діяльності апостола Павла, його думок та вчення про побудову здорового релігійного життя.

Походив він із єврейської глибоко релігійної родини, мав спочатку ім'я Савло, належав до коліна Веніамінового, народився в місті Тарсі (Кілікія) у Малій Азії, яке тоді славалося своєю грецькою академією і освіченістю своїх мешканців. Подальшу освіту здобув в Єрусалимі. Незважаючи на належність до партії фарисеїв, був людиною вільнодумною і шанувальником грецької мудрості. За єврейським звичаєм, молодий Савло вивчив мистецтво виробляти намети, яке потім допомогло йому заробляти на прожиток власною працею [див. 1, с.50].

Успадкувавши від батька римське громадянство, майбутній апостол був ревним гонителем ранніх християн. Але під час своєї подорожі до Дамаска (з метою переслідування християн) мав видіння Христа, після чого став невпинним проповідником християнства.

Спочатку проповідував в Аравії, а потім у сирійській Антіохії. На Апостольському Соборі висловив рішуче переконання, що для навернення язичників на християнство вирішальною є віра у Христа, а не належність до юдейської релігії.

У наступні роки проповідував у Малій Азії, Македонії, Греції, всюди засновуючи християнські громади. Наприкінці 50-х років у Єрусалимі був заарештований.

Однак все це, можливо, найменше з благ якими скористалося людство від цього генія та його життя. У його посланнях ми знаходимо ранні прояви тої християнської літератури, якій світ зобов'язаний найбагатшими скарбами поезії та красномовства, мудрості та духовної втіхи. Саме його розуму, наповненому

любов'ю та освяченому Духом Святим, ми зобов'язані появі перших систематичних викладів, у спільному зв'язку і причинному поєднанні великих істин тієї «таємниці буття», яка прихована від вічності, відкрилася в Євангелії Ісуса Христа: що Він є Суддя живих і мертвих (Діян.10:42), що Він – невидимий Глава і Правитель церкви (Кол.1:19), що Він – винуватець всякої духовної свободи від рабства обряду та Викупитель від гріха та смерті (Рим.6:18), що Він – Спаситель, Який воскресє із мертвих, і життя всього живого, джерело всякої радості і миру (Фил.3:11), що Він – “повнота” Божественної досконалості, що Він – є Єдиний Владика, Єдиний Посередник, Єдиний Спаситель, Глава Тіла, котре є церква, і джерело життя у всякому члені (Євр.7:3).

Саме завдяки його, безбоязній рішучості, його ясному погляду, його моральній висоті, ми зобов'язані визволенню християнської релігії від нестерпного ярма підзаконності, відділення живого тіла християнства від трупу скасованого старозавітного левитства (Гал. IV, 9; Рим. VIII, 3; Евр. VII, 18). Він був богом обраним знаряддям для загального поширення християнства. Як апостол народів, проповідував духовну свободу, культуру, розум. Окрім цього, ясніше від інших апостолів показав значення віри для релігійної совісті та у всі часи в багатьох християн пробуджував почуття їх власної безпорадності, переконливо та досконало вказуючи, водночас на велич і всеохопність того викуплення, яке звершив Христос Спаситель.

Життя та благовістя святого апостола Павла невіддільні від його послань: він сам жив і трудився так, як навчав у посланнях. Для напучування інших, часто посилався на приклади зі свого життя, закликав християн: “наслідуйте мене, як і я Христа!” (1 Кор. IV, 16; Фил. III, 17).

Література:

1. Біблія. Переклад Патріарха Філарета (Денисенка). – К.: Видання Київської Патріархії Української Православної Церкви Київського Патріархату, 2004. – 1416 с.
2. Жизнь и труды святого Апостола Павла. – С.-Петербургъ, 1912. – 513 с.

Петрук Ярослав

Наук. керівник – доц. Шкрібляк М.В.

Автокефалія Київської Митрополії як Помісної Української Православної Церкви: ключові події та постаті

2018 рік для українського народу став переломним у багатьох аспектах його національно-державного поступу, але найбільшим досягненням, безумовно, є проголошення автокефалії Української Православної Церкви, яка утворилася завдяки об'єднанню трьох гілок Українського православ'я на засадах рішення Об'єднавчого собору, який відбувся 15 грудня у Святій Софії Київській під головуванням представника Вселенського патріарха Варфоломія, члена Священного синоду, Митрополита Гальського Еммануїла.

Проведенню собору передувала тривала й активна дипломатія як церковна, так і державна. Найактивніша її фаза розпочалася навесні 2018 р., коли в квітні Його Святість Патріарх Філарет публічно заявив Президенту України П.Порошенку про готовність українських церков до об'єднання і просив його звернутися з офіційним зверненням до Верховної ради України про підтримку проголошення в Україні однієї Помісної Церкви і надання їй томосу про автокефалію. 19 квітня 2018 р. Президент України виступив перед парламентаріями. Його слова про те, що «цей довгоочікуваний Томос стане не лише торжеством православ'я, але й актом відновлення глибокої історичної справедливості» – виявилися як ніколи переконливими. 268 народних депутатів проголосували за Постанову щодо звернення до Патріарха Варфоломія про надання Томосу і автокефалії Українській Православній Церкві.

Вселенський Патріарх Варфоломій, попри погрози розірвати євхаристичне єднання, політичний шантаж і тиск, залишився непохитним у своєму праві й обов'язку розв'язати церковне питання в Україні на користь українського народу та відповідно до канонів Церкви Христової, кульмінацією якого мало стати надання Українській Церкві автокефалії.

11 жовтня 2018 р. Священний синод Константинопольського Патріархату ухвалив такі важливі рішення: 1) про продовження процедури надання автокефалії Українській Церкві; 2) про

скасування листа Синоду від 1686 р., згідно з яким древня Київська Митрополія потрапила під юрисдикцію Москви; 3) про відновлення канонічних статусів Предстоятелів – УПЦ Київського Патріархату, патріарха Філарета і УАПЦ, Митрополита Макарія. Нарешті, 3 листопада 2018 р. Петро Порошенко і Патріарх Варфоломій підписали угоду про співпрацю і взаємодію між Україною і Вселенським патріархатом. В результаті, 29 листопада Вселенський патріархат затвердив проект статуту Української Православної Церкви, якій буде надано томос про автокефалію та благословив скликання Об'єднавчого собору, учасники якого проголосили створення в Україні однієї помісної автокефальної Української Православної Церкви (згідно із грецькою диптихіяльною термінологією – Православна Церква України) й обрали митрополита Переяславського та Білоцерківського Епіфанія (Думенка) на посаду Її Предстоятеля. Загалом у соборі участь взяли 64 архієреї (44 – від УПЦ КП; 15 – УАПЦ; 3 – Константинопольського Патріархату і 2 – УПЦ МП.

Отже, надання Українській Православній Церкві (Київській Митрополії) автокефалії – це не якийсь особливий дар Константинополя, а виправлення історичної помилки, якої він припустився у 80-х роках XVII ст., коли всупереч церковним канонам і приписам було перепідпорядковано її Московському Патріарху. Це стверджується в преамбулі томосу, наданого Патріархом Григорієм Православній Церкві в Польщі від 13 листопада 1924 р.: «початкове відділення від нашого Престолу Київської Митрополії <...> й приєднання до святої Московської Церкви не було здійснене у відповідності канонічним постановам, і не було дотримано угод про повну церковну самостійність Київського митрополита, що має титул Екзарха Вселенського престолу».

Література:

1. Виступ Президента України у Верховній раді щодо звернення до Вселенського Патріарха [Інтернет-ресурс]. – Режим доступу: <https://www.president.gov.ua/news/vistup-prezidenta-ukrayini-u-verhovnij-radi-shodo-zvernennya-47030> (назву взято з екрану).
2. Шкрібляк М.»Церковний Переяслав» на тлі унійних колізій і політико-ідеологічних стратегій ранньомодерної України-Руси : монографія. – 2-ге вид. доп. / Микола Шкрібляк. – Чернівці: Наші книги, 2016. – 400 с.

Філософія М. Гайдеггера в перспективі феноменологічного проекту

Як відомо, за своє життя Мартіну Гайдеггеру завжди доводилося відхрещуватися від приписуваних йому філософських ролей: екзистенціаліста, філософського антрополога та навіть онтолога чи метафізика. Подібна спокуса філософського таврування виникає в нас і тоді, коли йдеться про взаємодію між феноменологією та поступом думки Гайдеггера. Це подвійна проблема, адже, по-перше, критерії, за якими можна було б визначати, кого вважати представником феноменологічного руху, досить неоднозначні і розмиті; по-друге ж, сам характер мислення Гайдеггера вимагає від нас обережності у винесенні остаточного вироку щодо його належності до тієї чи іншої філософської течії. Натомість вважатимемо доцільнішим утримання взагалі від подібного історико-філософського приписування, що, однак, не скасовує правомірність розгляду тематично-методичної спадкоємності (яка не викликає сумніву) між версією феноменології Гуссерля та тими ідеями, які маніфестуються у філософії Гайдеггера.

Обраний вимір дослідження умотивований думкою, яку вдало висловив Молчанов: «Проблемні відносини між гуссерлівською та гайдеггерівською феноменологією можуть послугувати своєрідною парадигмою для критичного аналізу феноменологічної філософії загалом» [2, с. 136].

Для Гайдеггера феноменологія означає передусім можливість, яка відповідає її духу, оскільки визначення феноменології не повинно передувати її реалізації – це означало б створення упередження, котре явно суперечить феноменологічній ідеї «про необхідність досягнення безпередумовності». Однак Гайдеггер не міг беззаперечно прийняти той варіант реалізації феноменології, який пропонував її фундатор. У феноменології Гуссерля Гайдеггер вбачав надмірну занепокоєність ідеєю «строгої науки» та турботу про вірогідність знання.

Але претензії не обмежуються тільки цим: неприйнятним був дисонанс, який Гайдеггер виявляє між декларованим феноменологією гаслом «До самих речей!» і фактичним закриттям тією ж

феноменологією доступу до «самих речей». Відтак Гайдеггер переймає феноменологічну естафету і береться до справжньої, радикальної реабілітації речі. Михайлов пише: «Гайдеггер одного разу показував Т. Шихану окремих відбиток статті «Філософія як строга наука». У тому місці, де Гуссерль говорить, що девізом феноменології повинно бути: «До самих речей», – молодий Гайдеггер приписав на полях «Піймаймо ж Гуссерля на слові» [1, с. 117]. І він не тільки «піймав Гуссерля на слові», а й зі всією серйозністю сприйняв заклик до повернення речам «права голосу».

Один з інтерпретаторів творчості Гайдеггера, Ф.-В. фон Херрманн, зазначає: «Рішуча відповідь Гайдеггера на фрайбурзьку феноменологію Гуссерля полягає в беззастережності, з якою він наслідував сформульований Гуссерлем основний феноменологічний принцип «До самих речей!». Його критика Гуссерлівської феноменології – вищою мірою феноменологічна критика, яка походить із радикальнішого осягнення феноменологічної максими» [3, с. 11].

Отже, якби ми все ж поставили собі досить сумнівну мету – остаточне співвіднесення між феноменологією та філософією Гайдеггера, то врешті-решт загрузли б у рівномірно суперечливих твердженнях і вагалися б у тому, чи перед нами «нефеноменологічна феноменологія», чи «феноменологічна нефеноменологія». Натомість, дещо оминаючи гострі кути, ми принаймні можемо сказати: Гайдеггер «*виріс*» з феноменології – і в цьому також є очевидна двозначність, яку ми часто виявляємо при перегляді ролі наставницько-наступницьких відносин у формуванні дечого справедливо самотнього: адже, виростання з чого-небудь містить водночас і момент укоріненості, і протиставлення.

Література:

1. Михайлов И. А. Ранний Хайдеггер: Между феноменологией и философией жизни. – Москва: Прогресс-Традиция / Дом интеллектуальной книги, 1999. – 284 с.
2. Молчанов В. И. Гуссерль и Хайдеггер: феномен, онтология, время //Проблемы сознания в современной западной философии. – Москва: Наука, 1989. – С. 110–136.
3. Херрманн Ф.-В. фон. Понятие феноменологии у Хайдеггера и Гуссерля. –Минск: ПроPILEI, 2000. –192 с.

Рій Остап
Науковий керівник – доц. Щербань М. В.

Молитовні звертання у пенталогії Богдана Лепкого «Мазепа»

Богдан Лепкий – одна з найвідоміших постатей у культурному житті Галичини 20-х – 30-х років ХХ століття. Це людина, яка своєю діяльністю охопила майже всі види мистецтва і публіцистики та стала однією з найпопулярніших особистостей краю.

Творчість Богдана Лепкого напряму пов'язана з краєм, де він народився. Вона сповнена патріотизмом, любов'ю до своєї землі та релігійністю, саме тому в тоталітарному Радянському Союзі і була заборонена для вивчення. Письменник створив пенталогію під назвою „Мазепа”, до якої ввійшли твори „Мотря”, „Не вбивай”, „Батурин”, „Полтава”. Ці твори залишаються і досі одним із найоб'єктивніших описів про період кінця ХVІІ – початку ХVІІІ ст. „Великими картинами креслить він життя в Україні, велику епопею і розкриває в ній дух тогочасної доби. В численних епізодах і деталях представляє він різні моменти із життя по цілій Україні, на гетьманському дворі, життя в домах старшин і козацтва, міщан і селян” [1, с. 217].

Потреба вивчення молитовних звертань та визначення їх мотивів у історичних повістях Богдана Лепкого зумовлена необхідністю визначити їх богословську рефлексію на сюжет, що неможливо здійснити без ґрунтовного вивчення пенталогії письменника, у котрій відображена мовна дійсність гетьманського етапу історії українського народу кінця ХVІІ – початку ХVІІІ ст., а також нової грані творчості письменника, яка репрезентує вплив релігії на українську літературу того часу, її вплив на свідомість і мислення, стереотипи і уявлення про світ людей часу, описаного у пенталогії, що і зумовлює актуальність обраної теми.

Досліджуючи релігійно-церковну лексику у пенталогії „Мазепа” Б. Лепкого ми виявили 45 випадків молитовних звертань героїв, які мають яскраве церковнослов'янське забарвлення, причому його українського варіанта. Умотивованість уживання таких компонентів у тексті зумовлюється тим, що сюжет епопеї розповідає нам про життя української землі у роки гетьманування Івана Мазепи, а саме про початок ХVІІІ століття, коли українська мова була вже в Україні мовою церкви. Богослужіння в Україні завжди відбувалося з українською

вимовою церковнослов'янського тексту, аж доки це не заборонено за цариці Катерини [3] у 1785 р. А отже, це відбулося набагато пізніше гетьманування Мазепи.

Церковнослов'янські елементи у пенталогії мають ознаки української редакції, бо на територіях, незалежних від російської церкви, зокрема на Закарпатті, в Галичині та на Буковині, богослужби вели церковнослов'янською мовою української редакції аж до початка ХХ ст. [2, с.6]. Як відомо з біографії Богдана Лепкого, його батько був греко-католицьким священиком на Тернопіллі. Очевидно, що церковнослов'янська мова була добре відомою для письменника і вживалася ним у відповідних ситуаціях щодо сюжету твору, характеру героїв та української ментальності загалом. Вибрані молитовні звертання героїв пенталогії розділимо на такі основні групи: 1) Євангельські уривки; 2) Молитви, псалми, тропарі; 3) Благословення; 4) Уривки Літургії; 5) Інше.

Б. Лепкий використовує молитовні звертання для підкреслення релігійної свідомості героїв твору, адже на початок ХVІІІ ст. суспільство в Україні було надзвичайно релігійним. Проте, пенталогія „Мазепа” написана про тогочасну державну еліту – гетьмана, його найближче оточення, полковників, сотників тощо. Тому більшість випадків вживання таких звертань належить саме цим героям – 48,8%. Серед них виокремлюємо гетьмана Мазепу, у якого простежено 8 випадків вживання молитовних звертань. Менше випадків вживання у героїв, які є духовними особами, – 33,4 %. Серед них найбільше вживання простежуємо у тітки Мотрі, Марії Федорівни, котра прийняла постриг, – 10. Проте варто зауважити, що духовних осіб не так багато серед героїв твору. Уживання молитовних звертань притаманне також іншим героям твору, яких не можемо віднести до головних, а також до державної еліти – це, зазвичай, прості люди – 17,7 %. Найбільше їх вживають містяни при загальних зборах – 8.

Література:

1. Лев В. Богдан Лепкий. 1872-1941. Життя і творчість / [Редактори]: Василь Лев, директор; Василь Верган, секретар; Микола Чировський, науковий секретар. – Нью Йорк; Париж; Сідней; Торонто, 1976. – 399 с.

2. Новікова Т. В. Церковнослов'янськи в сучасній українській мові : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. філ. наук: спец. 10.02.01 "українська мова" / Новікова Тетяна Вікторівна – Чернівці, 2012. – 20 с.

3. Огієнко І. Українська мова як богослужбова [Електронний ресурс]. – Режим доступу до ресурсу: <https://parafia.org.ua/biblioteka/istoriya-mova/mytropolyt-ilarion-ohijenko-ukrajinska-mova-yak-bohosluzhbova/#toc-8-->.

Самойлова Мар'яна
Науковий керівник – проф. Чікарькова М.Ю.

Телефашизм в Україні

У тих складних умовах (політичних, економічних, культурних), в яких нині перебуває Україна, надзвичайно актуальна проблема навмисного спотворення інформації і маніпулювання свідомістю через засоби масової інформації. Революція Гідності та війна на Сході зумовили небувалий розвій нових форм т. зв. «гібридної війни», однією з головних складових якої стала війна інформаційна. Вона завжди була дієвим засобом у суспільно-політичній боротьбі [2], але нині виразно демонструє свою ефективність. ЗМІ здавна певною мірою спотворювали реальність, привносячи суб'єктивний елемент у свої матеріали, по-іншому розставляючи акценти, а іноді і подаючи відверто неправдиву інформацію. Незважаючи на те, що нині є безліч альтернатив для отримання інформації (газети, журнали, Інтернет тощо), маніпуляції не лише не зникли, а стали поширеними як ніколи.

Відомий політолог і журналіст А. Окара, автор терміна «телефашизм», зазначив: «Те, що зараз відбувається в нашій країні і в нашій інформаційній реальності, – це небувала в історії медіа і в історії людства інновація. Фактично те, що у нас зараз є, можна назвати, напевно, словом телефашизм» [2].

Панує пропаганда війни, показ суміші ненависті та брехні, що супроводжується відеорядом з кров'ю, пострілами, зруйнованими будинками. Глядачі чують, що країну поруч захопили фашисти, які планують заледве чи не етнічні чистки. У новинах постійно повторюються слова «вбивства», «труп» та «різати», що призводить до суспільного роздратування, неврозів, безсоння. Телебачення показує жахливі інформаційні факти, щоб привернути увагу, але це руйнує людську психіку, налаштовує людей на агресію чи викликає почуття розпачу, а отже є причиною до фатальних наслідків.

Особливо яскраво телефашизм представлений на російських каналах: «Фашистська пропаганда і доктор Геббельс осоромлені

мегатоннами брехні російського ТБ. Вони просто брехали, а російські ЗМІ створюють вигадану реальність, яка не відображає реальний стан в Україні та загалом у світі, провокуючи ще більшу ненависть між сусідніми державами» [1]. За останні роки репортажі про «український фашизм» і «бендерівський нацизм» стали повсякденністю у російській пропаганді. Про расову чи культурну неповноцінність українців і України на російських федеральних телеканалах, звичайно, не говорять, але імпліцитно (через висміювання української мови, сюжети про гастарбайтерів, біженців з України тощо) подають телеглядачеві саме такі меседжі: українці самі винні у своїх бідах, і війна, звичайно, виникла не через нас. Тим самим роздмухується вже конфлікт іншого гатунку – міжнародного.

Отже, у нашій країні дійсно відбувається інформаційна війна, яка має назву «телефашизм» і охоплює усі сфери життя (насамперед політичну), формуючи суспільну свідомість. Це змінює уявлення про межі допустимого у сфері етики та медіакультури, не кажучи про формування іншого менталітету та зміну сприйняття одне одного колись «братніми» народами.

Література:

1) Греков Я. Телефашизм – это соучастие в убийстве: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <https://medium.com/хроника-песца/телефашизм-8097bd1f85cf>

2) Кирильчук Є. О. Інформаційна війна як дієвий феномен протистояння в суспільно-політичній боротьбі // Наукові праці МАУП. Київ, 2013. Вип. 4 (39). – С. 58-61.

3) Пархоменко Л. Вербальна агресія в засобах масової інформації як об'єкт наукових розвідок. Київ–Москва: Наукова думка, 1992. – 81 с.

Римський скульптурний портрет епохи Республіки

З усієї багатющої художньої спадщини Стародавнього Риму скульптурному портрету належить чи не перше місце. Він найповніше відобразив тоді і марні спроби повернутися до старого і пошуки багатьма майстрами нових засобів вираження.

Римський скульптурний портрет як самостійне і своєрідне художнє явище чітко простежується з початку I століття до н.е. – періоду Римської Республіки [1]. До цього часу Стародавній Рим остаточно зміцнився як могутня держава. Незважаючи на те, що хронологічно цей період починається з VI ст. до н. е., при розгляді портретного мистецтва можна оперувати тільки пам'ятками, починаючи з I ст. до н. е., тому що ранніх творів не збереглося, та й пізніші вкрай нечисленні порівнянно з роботами періоду Імперії.

Характерна риса портретів цього періоду – крайній натуралізм і правдоподібність у передачі рис обличчя, того, що відрізняє конкретну особистість від будь-якої іншої людини. Ці тенденції сягають етруського мистецтва. Важлива причина того, що ці аспекти пізніше посилювалися, став переломний період римської історії, коли окремі особи почали відігравати значну роль, а Республіка змінилася диктатурою. Веризм – термін, який вживають щодо реалізму, який переходить у натуралізм, властивий римським портретам кінця Республіки (перша половина і середина I ст. до н. е.). Це максимальний сплеск натуралізму в римському портреті; численні правдиві портрети людей похилого віку, часто потворних (на їх основі склалася теорія про походження портрета від воскових масок померлих предків).

Характерні психологічні риси портрета періоду Республіки: «зовнішня схожість статуї з оригіналом і особлива внутрішня налаштованість, яка поєднувала всі образи, що робило їх схожими одне на одного, а також замкненість, самостійність і заглибленість у світ особистих почуттів і переживань» [2].

Проте стиль портрета I століття до н. е. ще не став

однорідним, відбувалися пошуки. Деякі дослідники виділили дуже багато різних груп і напрямків (до 20); все ж набагато традиційнішим є поділ на дві основні лінії:

- староримська (веристична) – продовження традицій етрусської і ранньоіталійської пластики, з максимальною точністю візуальних рис (приклади: похоронна скульптура – надгробні статуї і рельєфи з бюстами покійних у нішах; іконографія тогатуса). Сухий, лінійно-графічний стиль;

- еллінізуючі – в період пізньої Республіки (з першої половини I ст. до н. е.) на портретах позначається вплив грецького елліністичного мистецтва. У ньому з'являється інтерес до внутрішнього світу людини. Живописно-патетичний стиль, який цікавить культурніші верстви населення. Складніша техніка й майстерність обробки мармуру, блискуче живописне ліплення форм.

Згодом, у 60-х роках до н. е. обидві лінії зливаються, причому стара риса – максимальна точність – зберігається. Ця об'єктивність у передачі точності – характерна риса римського портрета.

Від епохи Республіки у Римі збереглися пам'ятники двох основних ліній.

Староримський напрямок:

- Надгробок Рупіліїв. Вапняк. Перша половина I ст. до н. е. Рим, Капітолійський музей.

- Надгробок подружжя з Віа Статіліа. Веричний напрямок. Вапняк. I ст. до н. е. Рим, палац Консерваторів.

Еллінізуючий напрямок:

- Статуя полководця з Тіволі. Мармур. Друга чверть I ст. до н. е. Рим, Національний музей.

- Голова старого, Копенгагенська гліптотека.

- Голова старого з Озімо.

Література:

1. Бритова Н.Н. Римский скульптурный портрет / Н.Н. Бритова, Н.М. Лосева, Н.А. Сидорова. – М.: Искусство, 1975. – 224 с.
2. Соколов Г.И. Римский скульптурный портрет III века / Г.И. Соколов. – М.: Искусство, 1983. – 156 с.

Мотивація та оцінка персоналу на підприємстві

Встановлення ефективних механізмів мотивації працівників – актуальне завдання для кожного сучасного підприємства чи компанії. Особливо загострилися проблеми підвищення ефективності управління людськими ресурсами та мотивації персоналу в сучасних кризових для України умовах.

Для ефективного використання потенціалу працівників в інтересах як підприємства, де вони працюють, так і самих індивідів із позицій кращої їх самореалізації на теренах ринку праці, необхідно досліджувати питання організації доцільної трудової діяльності персоналу підприємства. Якщо працівник отримує задоволення від досягнутих результатів і процесу праці, прагне до самовдосконалення, то це дає користь і йому, і організації.

В Україні та пострадянських країнах загальним для всіх сфер трудової діяльності тривалий час був мотив праці в ім'я розбудови світлого майбутнього. Саме величезна цінність кінцевого результату праці не тільки для самих працівників, а й для їхніх дітей, онуків, прийдешніх поколінь, і не тільки в нашій країні, а й в усьому світі служила мотивом праці, задля якого на цілі десятиліття відкладалися забезпечення добробуту трудящих. Можна сказати, що в цьому варіанті реалізувалася теорія очікування з необмежено далеким майбутнім і, як показало життя, з практично недосяжними результатами самої діяльності. У результаті це вилилося в одну з основних ознак соціальної проблеми в сфері праці – феномен демотивації праці. Трудова діяльність реально не забезпечувала реалізацію всіх груп потреб: фізичних, соціальних, інтелектуальних. Вона стала сприйматися як обтяжлива повинність, не підкріплена ціннісно-цільовим механізмом, у наслідок чого різко впала продуктивність праці й задоволеність нею [1, с. 55–56].

У сучасних умовах значно поширені дві основні концепції мотивації – змістовні та процесуальні. Змістовні теорії

акцентують увагу на тому, що саме в робочому середовищі спонукає індивіда до даної поведінки. Процесуальні теорії описують процес мотивації.

Незважаючи на наявність великої кількості теоретичних і прикладних досліджень, присвячених проблемам мотивації і управлінню персоналом, їм властиві два недоліки.

По-перше, з позиції використання інструментів управління не пропонується комплексного підходу до формування цілісного механізму управління.

По-друге, з погляду досягнення цілей організації акцент найчастіше робиться на досягненні фінансових цілей, водночас нефінансові часто залишаються поза увагою.

Оцінка персоналу виступає сильним інструментом мотивації праці. На базі проведеної оцінки персоналу формується система мотиваційних винагород. Оцінка працівника передбачає процедуру, яку проводять для виявлення ступеня відповідності особистих якостей співробітника, якісних і кількісних результатів його роботи певним вимогам.

До основних методів, які використовують для оцінки якісних показників мотивації персоналу, можна віднести опитування, тестування, метод експертних оцінок, інтерв'ю, проєктивні методики [2, с. 122–123].

Застосування будь-якого з вищезазначених методів ситуативне, але необхідно враховувати те, що не можна оцінювати всіх людей в однакових умовах, оскільки люди з різними віковими, статевими, професійними характеристиками мають різні потреби.

Література:

1. Горощенко В. Оцінка персоналу як основний інструмент мотивації праці // Стратегія і механізми регулювання промислового розвитку: зб. наук.пр. – Київ: ІЕП НАНУ, 2016. – С. 54–63.
2. Біліченко О. С. Класичні і сучасні моделі мотивації трудової діяльності // Вісник аграрної науки Причорномор'я. – 2012. – № 4. – С. 119–125.

Яцун Максим
Науковий керівник – доц. Рошкулець Р.Г.

Феномен впливу в його зв'язку з практичною філософією

Для того, щоб краще зрозуміти можливості практичної філософії, необхідно здійснити аналіз практичного вияву філософії як такого, та виявити природу феномена впливу загалом.

Ще з часів Платона сформувався стереотип філософа, котрий перебуває на вищому шаблі буденного розуму, ланці якісно кращій, аніж у пересічних громадян. Ці думки простежуються в діалозі «Держава» у тій частині, де йдеться про печеру – людиною асоціюється той, хто бачить тіні, а філософ – той, хто бачить їх джерело чи сонце. Відповідно філософ – той, хто має керувати та спрямовувати звичайну людину, хто встановлює маячки блага, краси, поведінки. Така парадигма практичного філософа пронизала епохи. Вона була причиною існування та переваги одного способу функціонування суспільства над іншим. Це можна спостерігати, якщо уявити ідеал обивателя античності (політичний індивід, який дотримується принципу міри та калокагатії), середньовіччя (покірний слуга Господа та свого феодала), Ренесансу (всебічно обдарована особистість) та Нового часу (економічно зав'язана людина, бюргер, підприємець). Ці ідеали можна пов'язати із тенденціями у філософії, відповідно до вищеописаного, ці ідеали закладалися Платоном, Арістотелем, Сократом, Томасом Аквінським, Августином, митцями Рафаелем, Мікеланджело, да Вінчі, також Руссо, Марксом та ін. Отже, після виявлення практичного впливу перейдемо до аналізу його природи.

Природа впливу у попередні епохи суперечить уявленню про філософію загалом, оскільки суть цієї сфери діяльності людини не перебуває у межах встановлення правил чи тенденцій. Філософія як така не повинна постулювати мудрість, а має до мудрості тягнутись. Адже якщо людина вважає, що вона

дізналась імпліцитні характеристики буття, вона вже виходить за межі філософського мислення та впадає у створення ідеології чи системи. Відповіді на питання в такому разі не шукаються, вони напряму детерміновані системою, котру вибудував «філософ». Це можна порівняти з банальною, але яскравою ситуацією, коли людина питає у бабусі на лавочці під під'їздом, що таке щастя, чи що таке добро, чи чим потрібно керуватись у житті. Відповідь можна почути зразу та без жодного сумніву з боку того, хто цю відповідь дає. Адже людина, ціннісно чи психічно пов'язана з об'єктом дослідження, детермінована своїми переживаннями у відповідях. Отже, практична філософія повинна стимулювати до пошуку відповідей, а не давати їх.

З цього можна зробити висновок, що філософія у її практичності завершується там, де починається ідеологія. Отже, філософ не повинен встановлювати межу розуму чи моралі людини, натомість він має навчити людину рухатися шляхом її пошуку.

Зміст

<i>Адамчук Анастасія</i> . Пенсійне забезпечення очима української молоді: байдужість чи не обізнаність?	3
<i>Богатчук Микола</i> . Місце ускладнення особистості як сенсу життя у працях В.Франкла та Е.Фромма.....	5
<i>Борук Василь</i> . Колізії постправди в українському медіа-просторі	7
<i>Борак Богдан</i> . Чернече життя в його формах і виявах: спроба богословської та соціально-психологічної рефлексії.....	9
<i>Бойчук Тереза</i> . Сонети Мікеланджело: ціннісно-сміслові доміанти	11
<i>Волошена Ірина</i> . Tattoo в сучасній культурі	13
<i>Гапчук Анастасія</i> . «Вітер змін» гурту «Scorpions» – музичний символ звільнення від тоталітаризму	15
<i>Герасимчук Каріна</i> . Трансформація суспільства через зміни освітніх систем в умовах глобалізації	17
<i>Гієш Софія</i> . Актуальні методи соціальної роботи	19
<i>Гринів Ірина</i> . Основні шляхи формування статево-рольової поведінки індивіда.....	21
<i>Дволітчук Андрій</i> . Життя, етична значущість та особливості проповідницької діяльності святого апостола Петра.....	23
<i>Дуплава Олена</i> . Графіті як інструмент поширення Ambient-реклами.....	25
<i>Житарюк Тарас</i> . Генеза та провідні ідеї маріології.....	27
<i>Ільницька Каріна</i> . Формування професійної ідентичності студентів: теоретичні та практичні аспекти.....	29
<i>Катюха Марія</i> . Сміслові резонанси ідей Альбера Камю у світоглядній культурі ХХ ст.....	31
<i>Козачук Наталія</i> . Роман Г. Нормінтона «Корабель дурнів» у культурологічному вимірі	33
<i>Колісник Ілля</i> . Гімн любові св. ап. Павла як виклад основоположних засад християнської моралі	35

<i>Кульбабська Мар'яна.</i> Культурно-соціальна та естетична виразність поезії феміністичного крила «Празької школи».....	37
<i>Курилик Василь.</i> Зміни богослужбового облачення в РПЦ та їх рецепція в літургійній традиції Православної Церкви України.....	39
<i>Летнянчин Іван.</i> До питання про феномен чернецтва і християнської аскези.....	41
<i>Мануляк Юрій.</i> Соборні послання святого апостола Іоана Богослова: ісагогіко-екзегетичний аналіз.....	43
<i>Місяць Марина.</i> Принцип золотого перетину у веб-дизайні.....	45
<i>Ранецька Роксолана.</i> Управління персоналом в органах місцевого самоврядування.....	47
<i>Павлюк Марія.</i> Морфологічна характеристика середньовічної культури.....	49
<i>Півторак Арсен.</i> Апостол Павло – перший християнський богослов.....	51
<i>Петрук Ярослав.</i> Автокефалія Київської Митрополії як Помісної Української Православної Церкви: ключові події та постаті.....	53
<i>Петращук Мирослава.</i> Філософія М. Гайдеггера в перспективі феноменологічного проекту.....	55
<i>Рій Остап.</i> Молитовні звертання у пенталогії Богдана Лепкого «Мазепа».....	57
<i>Самойлова Мар'яна.</i> Телефашизм в Україні.....	59
<i>Северенюк Ілона.</i> Римський скульптурний портрет епохи Республіки.....	61
<i>Шоломейчук Діана.</i> Мотивація та оцінка персоналу на підприємстві.....	63
<i>Яцун Максим.</i> Феномен впливу в його зв'язку з практичною філософією.....	65